

2018

PILAR 3

Offentliggjøring av finansiell informasjon etter kapitalkravforskriften

PILAR 3 2018

1. INNLEDNING	3
1.1 Om SpareBank 1 Østfold Akershus	3
2. VIKTIGE UTVIKLINGSTREKK	4
3. KAPITALDEKNING	5
3.1 Kapitaldekningsregelverket	5
3.2 Pilar 1 – minimumskrav til kapital	5
3.3 Pilar 2 – vurdering av samlet kapitalbehov og individuell tilsynsmessig oppfølging	6
3.4 Pilar 3 – offentliggjøring av informasjon	6
3.5 Endringer i rammebetingelser	7
4. RISIKO- OG KAPITALSTYRING I SPAREBANK 1 ØSTFOLD AKERSHUS	8
4.1 Formål	8
4.2 Kontroll- og styringsstruktur – roller og ansvar	9
4.3 Elementer i risiko- og kapitalstyringen	9
5. INFORMASJON OM RISIKOGRUPPENE	11
5.1 Kredittrisiko	11
5.2 Markedsrisiko	17
5.3 Operasjonell risiko	19
5.4 Likviditetsrisiko	19
5.5 Eierrisiko	21
6. REGULATORISK KAPITALDEKNING (PILAR 1)	23
6.1 Ansvarlig kapital og kjernekapital	23
6.2 Kapitalkrav	25
6.3 Soliditetsmål	26
6.4 Beregningsmetode for kapitaldekning	26
6.5 Leverage ratio (lr) – uvektet kjernekapitalandel	27
7. ØKONOMISK KAPITAL (PILAR 2)	28
7.1 Beregning av kapitalbehov	28
7.2 Sammenligning av regulatorisk og økonomisk kapitalbehov	28
VEDLEGG	
Vedlegg 1	31
Vedlegg 2	36
Vedlegg 3	38

1. INNLEDNING

Kjernevirksomheten til banknæringen er å skape verdier gjennom å ta bevisst og akseptabel risiko. SpareBank 1 Østfold Akershus bruker betydelige ressurser på å videreutvikle risikostyringssystemer og prosesser i tråd med ledende praksis i Norge. Risiko- og kapitalstyringen i SpareBank 1 Østfold Akershus skal støtte opp under konsernets strategiske utvikling og måloppnåelse, og skal samtidig sikre soliditet, finansiell stabilitet og forsvarlig formuesforvaltning.

Konsernets informasjonsstrategi vektlegger en dialog med ulike interessegrupper der åpenhet, forutsigbarhet og gjennomsiktighet settes i fokus. Informasjonen skal være korrekt, relevant og tidsriktig om konsernets utvikling og resultater, og skal sørge for at konsernets ulike interessegrupper kan holde seg løpende orientert og skape tillit overfor investormarkedet.

Formålet med dette dokumentet er å presentere finansiell informasjon som kan bidra til at markedsaktører er bedre i stand til å vurdere:

- Bankens risikonivå
- Styring og kontroll med de ulike risikoene
- Soliditet og kapitalbehovsvurderinger

Som hovedregel oppdateres dokumentet årlig, men dersom det skjer vesentlige endringer med betydning for vurderingen av konsernets finansielle stilling vil dokumentet oppdateres med ny informasjon. Periodisk informasjon om kapitaldekning og minimumskrav til ansvarlig kapital er tilgjengelig i konsernets kvartalsrapporter.

Det henvises også for øvrig til SpareBank 1 Østfold Akershus hjemmeside www.SpareBank1.no/ostfold-akershus

1.1 Om SpareBank 1 Østfold Akershus

HISTORIKK

Banken har en lang og tradisjonsrik historie, med flere lokale konsolideringer. Fredrikshald Sparebank ble etablert i 1835, og skiftet navn til Halden Sparebank i 1971. Rygge Sparebank etablert i 1857, Vaaler Sparebank etablert i 1896, og Soon Sparebank etablert i 1918, ble fusjonert i 1971 til Rygge-Vaaler Sparebank. 1. november 2011 fusjonerte Halden Sparebank og Rygge-Vaaler Sparebank til SpareBank 1 Østfold Akershus.

I SpareBank 1 Østfold Akershus jobber vi for kunden og kundens økonomi hver dag. Sammen skaper vi verdier, for kunden, næringslivet og samfunnet i Østfold og Akershus syd.

FORRETNINGSOMRÅDER

SpareBank 1 Østfold Akershus tilbyr gode løsninger innen Finansiering, Betalingsformidling, Sparing, Forsikring og

Eiendomsmegling. Vårt mål er å spille kunden god, noe vi gjør gjennom å være tett på kundens hverdag og behov, og å sikre at alle jobber sammen til det beste for kunden.

MARKEDSOMRÅDE

SpareBank 1 Østfold Akershus geografiske markedsområde omfatter Østfold og søndre del av Akershus. Konsernet har totalt åtte kontorer plassert i Halden, Sarpsborg, Fredrikstad, Askim, Rygge, Moss, Vestby og Drøbak. Vårt kundesenter er åpent mellom kl. 07 og 24 hver dag, 365 dager i året.

RESSURSFORVALTNING

Innenfor de satsningsområder som er beskrevet i forretningsideen, skal ressursene anvendes på den måten som gir best avkastning på anvendt kapital, til beste for eierne av egenkapitalbevis, kundene, ansatte og distriktet.

2. VIKTIGE UTVIKLINGSTREKK

FINANSIELLE NØKKELTALL 2018 FOR KONSERNET

- Resultat etter skatt: 358,2 mill. kr (320,9 mill. kr)
- Rentenetto inkl. kredittforetak: 454,3 mill. kr (442,2 mill. kr) / 1,5 % (1,6 %)
- Tapsprosent inkl. kredittforetak: 0,02 % (0 %)
- Egenkapitalavkastning: 11,6 % (12,1 %)
- Utbytte: kr. 14,6 (kr. 9,3)
- Resultat pr. egenkapitalbevis: kr 27,1 (kr 24,2)
- Ren kjernekapitaldekning forholdsmessig konsolidert: 16,1 %
- 12 mnd. utlånsvekst PM inkludert overføring til kredittforetak: 7,3 % (6,2 %)
- 12 mnd. utlånsvekst BM inkludert overføring til kredittforetak: 7,3 % (8,9 %)
- 12 mnd. innskuddsvekst: 11,0 % (4,6 %)
- Innskuddsdekning: 75,9 % (76,1 %)

Likviditetsrisikoen til banken er redusert gjennom spredning av innlånene på ulike markeder, innlånskilder, instrumenter og løpetider. Banken har en fornuftig forfallsprofil.

Innskudd fra kunder er konsernets viktigste finansieringskilde, og innskuddsdekningen målt som innskudd i prosent av brutto utlån i konsernet viser en reduksjon fra 76,1 % til 75,9 % ved utgangen av 2018.

Et viktig instrument for langsiktig innlåning er overførsel av lån til Sparbank1 Boligkreditt AS og Sparebank 1 Næringskreditt AS. Banken har per 31.12.2018 overført lån til en verdi av 8 280,0 mill. kr, hvorav 280 mill. kr er overført til Sparebank 1 Næringskreditt.

Kredittrisiko anses å være det vesentligste risikoområdet i konsernets virksomhet, og er under kontinuerlig overvåking. Det er styrets policy at konsernet SpareBank 1 Østfold Akershus skal ha en middels kredittrisikoprofil. Overvåkingen av risikoen i porteføljen skjer blant annet ved hjelp av bankens risikoklassifiseringssystem hvor hver enkelt kunde, på bakgrunn av objektive kriterier, klassifiseres etter misligholds sannsynlighet og tapsgrad gitt mislighold (sikkerhet). Scorekortene er utarbeidet av

Kompetansesenter for Kredittmodeller (KFK) som er eid av SpareBank 1 -alliansen. Den samme klassifisering danner grunnlag for støtte i den enkelte kredittbeslutning. I tillegg har banken i løpet av de siste årene gjennomført en betydelig oppgradering av kredittpolicy og -rutiner, som gir detaljerte retningslinjer for hvordan kredittvirksomheten i banken skal utøves.

Konsernets risikoprofil vurderes som middels til lav. Soliditeten er god og konsernet står godt rustet til å møte nye utfordringer samt å innfri bankens langsiktige mål og strategier.

SPAREBANK 1-ALLIANSEN

SpareBank 1-alliansen er et bank- og produktsamarbeid. Alliansen er samlet sett en av de største tilbyderne av finansielle produkter og tjenester i det norske markedet. Bankene i SpareBank 1-alliansen distribuerer SpareBank 1 Gruppens produkter og samarbeider på sentrale områder som merkevare, arbeidsprosesser, kompetansebygging, IT-drift, systemutvikling og innkjøp. Alliansen har inngått strategiske samarbeidsavtaler med LO og LOs fagforbund.

SpareBank 1-alliansen består av totalt 14 selvstendige banker samt SpareBank 1 Gruppen AS med datterselskaper.

Et overordnet mål for SpareBank 1-alliansen er å sikre den enkelte banks selvstendighet og regionale forankring gjennom sterk konkurranseevne, lønnsomhet og soliditet. Samtidig representerer SpareBank 1-alliansen et konkurransemessig fullverdig bankalternativ på nasjonalt nivå. SpareBank 1-alliansen er samlet sett en av de største tilbydere av finansielle produkter og tjenester i det norske markedet. For å oppnå felles mål har bankene i alliansen etablert en nasjonal markedsprofil og utviklet en felles strategi for merkevarebygging og kommunikasjon. Den markedsstrategiske plattformen danner også basis for felles produkt- og konseptutvikling. Markedsinnsatsen i alliansen er i hovedsak rettet mot personmarkedet, små og mellomstore bedrifter og forbund tilknyttet LO.

3. KAPITALDEKNING

3.1 Kapitaldekningsregelverket

Kapitaldekningsregelverket bygger på en standard for kapitaldekningsberegninger hvor formålet er å styrke stabiliteten i det finansielle system gjennom:

- Mer risikosensitivt kapitalkrav
- Bedre risikostyring og kontroll
- Tettere tilsyn
- Mer informasjon til markedet

Kapitaldekningsregelverket baseres på tre pilarer:

- Pilar 1: Minimumskrav til kapital
- Pilar 2: Vurderingen av samlet kapitalbehov og individuell tilsynsmessig oppfølging
- Pilar 3: Institusjonenes offentliggjøring av informasjon

SpareBank 1 Østfold Akershus er definert å være en ikke systemkritisk bank og benytter standardmetoden i sin kapitaldekningsberegning. Det innebærer isolert sett en mer konservativ måling av risiko enn tilfellet er ved bruk av interne kredittrisikomodeller (IRB-godkjente modeller). Bankens investering i datterselskap faller inn under størrelsesunntaket i konsolideringsforskriftens § 5, 3. ledd og det utarbeides således ikke kapitaldekning på konsolidert nivå. Fra og med 2018 har banken, i tillegg til utarbeidelse av kapitaldekning på morbanknivå, foretatt forholdsmessig konsolidering av samarbeidende selskaper.

3.2 Pilar 1- Minimumskrav til kapital

Alle banker, kredittforetak, finansieringsforetak og holdingforetak i finanskonsern skal til enhver tid ha en ren kjernekapitaldekning på 4,5 prosent av foretakets beregningsgrunnlag. Kjernekapitaldekningen og total kapitaldekning skal henholdsvis være minst 6 prosent og 8 prosent av beregningsgrunnlaget.

I tillegg til minstekravene til ansvarlig kapital skal foretakene ha kapitalbuffer bestående av ren kjernekapital.

Banken må ha følgende kapitalbuffer bestående av ren kjernekapital:

- Bevaringsbuffer på 2,5 %
- Systemrisikobuffer 3,0 %
- Buffer for systemviktige institusjoner (ikke gjeldende for vår bank)
- Motsyklisk buffer 2,0 % (og 2,5 % fra og med 31.12.2019)

Til sammen gir dette banken et kapitalkrav knyttet til ren kjernekapital etter pilar 1 på 12,0 % per 31.12.2018. Kravene for kjernekapitaldekning og kapitaldekning etter pilar 1 blir henholdsvis 13,5 % og 15,5 %.

Se for øvrig kommentarer til endringer i regelverket som fremgår under pkt. 3.5.

Kapitaldekningsregelverket inneholder ulike metoder som bankene kan velge for å beregne kapitalkravet. De ulike metodene er vist i figuren nedenfor:

Kredittrisiko	Markedsrisiko	Operasjonell risiko
Standardmetoden	Standardmetoden	Basismetoden
Grunnleggende IRM-metode ¹⁾	Interne målemetoder ¹⁾	Sjablongmetoden
Avansert IRB-metode ¹⁾	AMA-metoden ¹⁾	

¹⁾ Metodene krever godkjenning fra Finanstilsynet

SpareBank 1 Østfold Akershus beregner kapitalkravet etter standard metoden for kredittrisiko og markedsrisiko. Operasjonell risiko beregnes etter basis metoden. Dette innebærer isolert sett en mer konservativ måling av risiko enn tilfellet er ved bruk av interne kredittrisikomodeller.

Dersom et foretak skulle komme i brudd med minstekravene til ansvarlig kapital, gjelder reglene i finansforetaksloven § 21-1 til § 21-6. Dersom et foretak ikke oppfyller kombinerte kapitalbufferkrav (summen av krav til beva-

ringsbuffer, systemrisikobuffer, buffer for systemviktige finansforetak og motsyklisk kapitalbuffer som angitt i finansforetaksloven § 14-3) skal en kapitalplan oversendes Finanstilsynet senest fem virkedager etter at manglende oppfyllelse foreligger. I tillegg kan det innføres restriksjoner dersom Pilar II kravene brytes, jfr. Finansdepartementets brev til Finanstilsynet av 17. mars 2016: «Finans-

tilsynet har anført at departementets lovforståelse mht. automatiske restriksjoner ikke vil være i tråd med EBAs vurdering i uttalelsen 16. desember. Etter gjeldende norsk rett inntreer automatiske restriksjoner ved brudd på pilar I-kravene. Dette er imidlertid ikke til hinder for at Finanstilsynet, med hjemmel i finansforetaksloven § 14-6, treffer vedtak om restriksjoner ved brudd på totale kapitalkrav.»

3.3 Pilar 2 – Vurdering av samlet kapitalbehov og individuell tilsynsmessig oppfølging

Pilar 2 stiller krav til bankenes kapitalvurderingsprosess (ICAAP) hvis formål er å sikre en strukturert og dokumentert prosess for vurdering av konsernets risikoprofil i den hensikt å skape sikkerhet for at konsernet har tilstrekkelig kapital til å dekke risikoen forbundet med virksomheten. I tillegg skal bankene ha en strategi for å opprettholde et tilstrekkelig kapitalnivå.

Sammensetningen og nivået på de risikoene som foretaket er eller kan bli utsatt for blir regelmessig vurdert. Det samme gjelder kvaliteten på styring av og kontroll med de ulike risikoene og vurdering om sammensetning og fordeling av foretakets samlede kapital er tilpasset risikonivået. Vurderingen omfatter alle vesentlige risikoer som kan påvirke foretakets evne til å overholde sine forpliktelser ved forfall. Vurderingene inkluderer også stresstester.

Vurderingen av risikonivå og kapitalbehov skal gjennomføres og dokumenteres minst én gang i året eller oftere dersom det er vesentlige endringer i foretakets ramme-

betingelser, aktivitetsnivå eller risikoforhold som gjør dette naturlig. Kapitalvurderingen skal vise minimumskravet i pilar 1 for kredittrisiko, markedsrisiko og operasjonell risiko, samt kapitalbehov til risikoer som ikke dekkes av pilar 1, men av pilar 2-risikoer. Kapital som er benyttet til å dekke minimumskravet og det samlede bufferkravet i pilar 1, kan ikke benyttes til å dekke pilar 2-risikoer.

Konsernets prosess omfatter morbanken, datterselskaper og eierposter i tilknyttede selskaper/felleskontrollerte virksomheter.

Det benyttes så vel kvantitative metoder som kvalitative vurderinger ved fastsettelse av kapitalbehovet.

Finanstilsynet skal overvåke og evaluere bankenes interne vurdering av kapitalbehovet og tilhørende strategi, samt evnen til å overvåke og sikre overholdelse av myndighetenes kapitalkrav. Finanstilsynet har myndighet til å sette i verk passende tiltak om de ikke er tilfreds med resultatene av prosessen.

3.4 Pilar 3 - Offentliggjøring av informasjon

Formålet med pilar 3 er å supplere minimumskravene i pilar 1 og den tilsynsmessige oppfølging i pilar 2. Pilar 3 skal bidra til økt markedsdisiplin gjennom krav til offentliggjøring av informasjon som gjør det mulig for markedet å vurdere institusjonens risikoprofil og kapitalisering, samt styring og kontroll.

Informasjonskravene innebærer at alle institusjoner skal publisere informasjon om organisasjonsstruktur, risikostyringssystem, rapporteringskanaler samt hvordan risikostyringen er bygd opp og organisert. Videre er det gitt detaljerte krav til offentliggjøring av kapitalnivå og struktur samt risikoeksponeringer, der sistnevnte avhenger av hvilke beregningsmetoder som benyttes i pilar 1.

3.5 Endringer i rammebetingelser

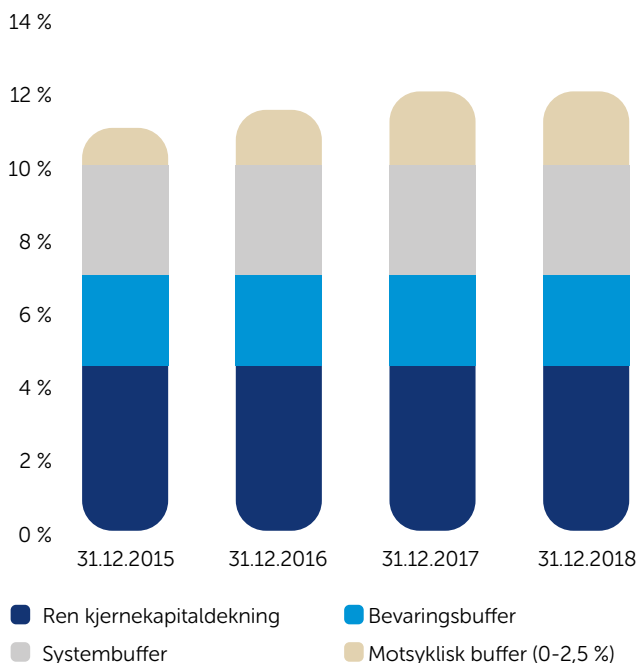
Det er varslet at den såkalte SMB-rabatten vil bli innført i Norge når den blir innlemmet i EØS-regelverket. Norske myndigheter har dog varslet at de samtidig med innføring av denne vil se på andre muligheter til å stramme til i bankenes kapitaldekning. Derfor har vi heller ikke lagt vekt på denne i fremskrivningen av kapitalen de neste tre årene. Baselkomiteen har foreslått en ny standardmetode for beregning av kredittrisiko, nye regler for beregning av operasjonell risiko og nye regler for beregning av markedsrisiko. Det er ikke gjort estimat på effekten av dette i ICAAP-beregningen for den kommende 3 års perioden da dette foreløpig kun er et forslag til nytt regelverk.

Ved utgangen av 2018 ble ren kjernekapitaldekning forholdsmessig konsolidert beregnet til 16,1 %, kapitaldekningen var 17,8 % og kapitaldekningen 19,2 %.

IFRS 9 «Finansielle instrumenter» har fra 01.01.2018 erstattet IAS 39 «Finansielle instrumenter, innregning og måling». Etter regler under IAS 39 skulle nedskrivninger for tap bare finne sted når det er objektive bevis for at en tapshendelse har inntruffet etter første gangs balanseføring. Etter det nye IFRS 9 regelverket skal tapsavsetningene derimot innregnes basert på forventet kredittap (ECL).

Basert på en foreløpig gjennomgang i slutten av 2017 ble det forventet at implementeringseffekten ville være mellom 0–5 mill. kr i økte tapsavsetninger. Årsregnskapet pr. 31.12.2017 viser at den reelle effekten ble 6,5 mill. kr. I løpet av 2018 har tapsavsetningene etter IFRS 9 økt med 12,4 mill. kr sett i forhold til 31.12.2017.

Ren kjernekapitaldekning

Figur: Oppbygging av kapitalkravet etter pilar 1 ikke systemkritisk bank

4. RISIKO- OG KAPITALSTYRING I SPAREBANK 1 ØSTFOLD AKERSHUS

4.1 Formål

Kjernevirksomheten til banknæringen er å skape verdier gjennom å ta bevisst og akseptabel risiko. SpareBank1 Østfold Akershus bruker betydelige ressurser på å videreutvikle risikostyringssystemer og prosesser i tråd med ledende praksis i Norge. Risiko- og kapitalstyringen i SpareBank 1 Østfold Akershus skal støtte opp under konsernets strategiske mål bilde, samt sikre finansiell stabilitet og forsvarlig formuesforvaltning. Dette skal oppnås gjennom:

- En sterk organisasjonskultur som kjennetegnes av høy bevissthet om risikostyring og kvalitet.

- En god forståelse av hvilke risikoer som driver inntjeningen.
- Å tilstrebe en effektiv kapitalanvendelse innenfor vedtatte forretningsstrategier.
- Å unngå at uventede hendelser skal kunne skade konsernets finansielle stilling i alvorlig grad.
- Utnyttelse av synergi- og diversifiseringseffekter.

Konsernet skal ha middels til lav risikoprofil, og har som målsetting å opprettholde god soliditet.

4.2 Kontroll- og styringsstruktur – roller og ansvar

I arbeidet med god og helhetlig risikostyring er bedriftskulturen grunnmuren som de andre elementene bygger på. Bedriftskulturen omfatter menneskene i organisasjonen (deres individuelle egenskaper og integritet, verdigrunnlag og etikk), ledelsesfilosofi/ -stil og styringsprinsipper. Dårlig bedriftskultur kan vanskelig kompenseres med andre kontroll- og styringstiltak. SpareBank 1 Østfold Akershus har derfor etablert et tydelig verdigrunnlag og etiske retningslinjer som er godt kommunisert i hele organisasjonen.

Konsernet legger vekt på uavhengighet i risikostyringen. Ansvar for risikostyringen er derfor delt mellom ulike grupper i henhold til figuren under.

Styret har ansvaret for å påse at konsernet har ren kjernekapital som er forsvarlig ut i fra vedtatt risikoprofil og myndighetspålagte krav. Styret fastsetter de overordnede målsettingene relatert til risikoprofil og avkastning. Styret fastlegger videre de overordnede rammer, fullmakter og retningslinjer for risikostyringen i konsernet, samt etiske regler som skal bidra til en høy standard. Styrets arbeid er nedfelt i en årsplan som oppdateres årlig. Dette sikrer at styret har tilstrekkelig tid til fokus på sentrale oppgaver.

Styret har opprettet et eget risikoutvalg, revisjonsutvalg og et godtgjørelsesutvalg. Risikoutvalget og revisjonsutvalget er forberedende organ for styret i saker som vedrører finansiell informasjon og bankens risikostyring

og internkontroll. Utvalgene består av tre medlemmer utgått av styret.

Godtgjørelsesutvalget skal være et forberedende organ for styret i saker som gjelder utforming og praktisering av retningslinjer og rammer for konsernets godtgjørelsespolitikk. Med godtgjørelse menes «lønn og annen godtgjørelse» som angitt i allmennaksjeloven § 6-16 a.

Administrerende direktør har ansvaret for den overordnede risikostyringen. Det betyr at administrerende direktør er ansvarlig for at det implementeres effektive risikostyringssystemer i konsernet, og at risikoeksponeringen overvåkes. Administrerende direktør er videre ansvarlig for delegering av fullmakter og rapportering til styret.

Forretningsdivisjoner og stabsenheter har ansvaret for risikostyringen innenfor sitt ansvarsområde.

Dette innebærer at lederne skal sørge for at det etableres og gjennomføres forsvarlig risikostyring, og sørge for at

dette utføres i samsvar med risikostyringsdokumenter, fullmakter, rutiner og instruksjoner.

Avdeling for risikostyring og compliance er organisert uavhengig av øvrig organisasjon. Avdelingen har ansvaret for videreutvikling av rammeverket for risikostyring inkludert risikomodeller og risikostyringssystemer. Avdelingen er videre ansvarlig for uavhengig oppfølging og rapportering av risikobildet, og følger opp at konsernet etterlever gjeldende lover og forskrifter.

Internrevisjonen er konsernets redskap for å påse at risikostyringen er målrettet, effektiv og fungerer som forutsatt. Den interne revisjonsfunksjonen utføres av eksterne leverandører, noe som sikrer uavhengighet, kompetanse og kapasitet. Internrevisjonen rapporterer til styret. Internrevisjonens rapporter og anbefalinger knyttet til forbedringer i konsernets risikostyring blir løpende gjennomgått og vurdert implementert.

4.3 Elementer i risiko- og kapitalstyringen

For å sikre en effektiv og hensiktsmessig prosess for risiko- og kapitalstyring skal rammeverket baseres på de elementer som reflekterer den måten styret og ledelsen ønsker å styre konsernet på:

- Strategisk mål bilde
- Organisering og bedriftskultur
- Risikokartlegging
- Risikoanalyse
- Stresstester
- Risikostrategier
- Kapitalstyring
- Rapportering
- Oppfølging
- Beredskapsplaner
- Compliance (etterlevelse)

Det er gitt en nærmere beskrivelse av de enkelte elementene nedenfor.

BEDRIFTSKULTUR

I prosessen for risikostyring er bedriftskulturen grunnmuren som de andre elementene bygger på. Bedriftskulturen omfatter menneskene i organisasjonen med deres individuelle egenskaper som integritet, verdigrunnlag, etiske holdninger, lederstil og styringsprinsipper. Dårlig bedriftskultur kan vanskelig kompenseres med andre kontroll- og styringstiltak. SpareBank 1 Østfold Akershus har derfor etablert et tydelig verdigrunnlag og etiske retningslinjer som er godt kommunisert i hele organisasjonen.

Ledelsesfilosofi og styringsprinsipper er også avgjørende i en helhetlig risikostyring. Konsernet har med bakgrunn i dette etablert en ledelsesplattform kalt «RESER» som bygger på følgende fem grunnpillarer for leder på alle nivåer:

RESULTATORIENTERTE – ENGASJERENDE – SYNLIGE – EMPATISKE – ROLLEMODELLER

Resultat- og kundeorienterte

- Setter mål og krav til prestasjoner sammen med sine medarbeidere
- Følger jevnlig opp resultater/prestasjoner og tilrettelegger for at den enkelte og teamet når fastlagte mål
- Inspirerer og utvikler sine medarbeideres kompetanse

Engasjerende

- Anerkjenner og verdsetter sine medarbeidere gjennom ros og tilbakemeldinger
- Oppmuntrer og tilrettelegger for medarbeideres ansvarlighet, selvstendighet og utvikling
- Sørger for involvering og medvirkning i prosesser

Synlige

- Er tilgjengelig og støtter sine medarbeidere
- Er tydelig og viser handlekraft ved å ta beslutninger i tråd med bankens strategi
- Kommuniserer tydelig og bidrar til helhetsforståelse gjennom å synliggjøre bakgrunn for beslutninger

Empatiske

- Har intuisjon og evne til innlevelse i andres situasjon
- Viser omsorg og tilrettelegger for medarbeideres behov når det gjelder individuell livs- og arbeidssituasjon
- Har evne til å bygge relasjoner og tillit

Rollemodeller

- Fremstår som positive rollemodeller som etterlever bankens visjon, verdier, strategi og etiske retningslinjer
- Er fremtidsrettede og bidrar til utvikling og forbedring av organisasjonen og prosesser
- Er bevisst og reflekterende omkring sitt lederskap

Strategisk målilde: Det gjennomføres årlig revisjon av konsernstrategi og underliggende forretningsstrategier. Risiko- og kapitalstyringen i SpareBank 1 Østfold Akershus tar utgangspunkt i det definerte strategiske målbildet slik dette fremkommer gjennom strategiplanen.

Risikoidentifikasjon: Prosessen for risikoidentifikasjon skal være framoverskuende og skal dekke alle vesentlige risiko-områder til konsernet. Prosessen gjennomføres minimum årlig og er en integrert del av konsernets strategi- og budsjettprosess.

Risikoanalyse: Det skal gjennomføres en analyse av risikoene som er identifisert for å forstå risikoens egenskaper med tilhørende årsaksmekanismer. Vesentlige risikoer skal i den utstrekning det er mulig kvantifiseres gjennom forventet tap og behovet for risikojustert kapital. Primært vil dette gjelde kredittisiko. Kvantifiseringen skal være basert på anerkjente og betryggende metoder og fremgangsmåter for måling av risiko. Risikoanalysen skal også sikre at det foretas en kvalifisert og strukturert vurdering og dokumentasjon av de etablerte kontroll- og styringstiltakene.

Stresstester og scenarioanalyser: Det skal gjennomføres periodiske stresstester for å analysere hvordan negative hendelser påvirker resultatet, balansen og kapitaldekningen til konsernet. Analysene skal gjennomføres på de mest kritiske risikoområdene som bl.a. kreditt-, likviditets- og markedsrisiko. Disse skal ta hensyn til en negativ makroøkonomisk utvikling over en periode på minimum tre år.

Risikostrategier: I risikostrategiene skal styret definere ønsket risikoprofil gjennom etablering av risikobaserte rammer og måltall på de ulike risikoområder. Strategiene skal revideres årlig.

Kapitalstyring: SpareBank 1 Østfold Akershus skal ha en kapitalstyring som sikrer:

- En effektiv kapitalanvendelse i forhold til konsernets strategiske målilde og vedtatte forretningsstrategi.
- En tilfredsstillende kapitaldekning ut fra den valgte risikoprofil.
- Konkurransedyktig avkastning.
- Konkurransedyktige vilkår og en langsiktig god tilgang på innlån i kapitalmarkedene.
- Utnyttelse av vekstmuligheter i konsernets definerte markedsområde.
- At ingen enkelthendelse skal kunne skade konsernets finansielle stilling i alvorlig grad

På grunnlag av det strategiske målbildet skal det årlig utarbeides en kapitalplan for de påfølgende tre år for å sikre en langsiktig og målrettet kapitalstyring. Kapitalplanen skal ta hensyn til framskrivning av konsernets finansielle utvikling for de neste tre årene. Disse framskrivningene skal ta hensyn til forventet utvikling i perioden samt en situasjon med alvorlige økonomiske tilbakeslag over minimum tre år.

Med grunnlag i framskrivningene av det samlede kapitalbehovet skal ledelsen og styret gjøre en samlet vurdering av om kapitalbehovet er tilstrekkelig og tilpasset SpareBank 1 Østfold Akershus nåværende og fremtidige risikoprofil samt strategiske målilde.

Konsernet SpareBank 1 Østfold Akershus hadde ved utgangen av 2018 en strategisk målsetting om at ren kjernekapitaldekning skulle være over 14,5 %. Kjernekapitalen skulle være over 15,5 % og kapitaldekningen over 17,5 %.

De vedtatt nedre grenser skal sikre en tilstrekkelig kapital til å:

- oppfylle myndighetenes krav
- ivareta vernet av konsernets kreditorer

Rapportering, oppfølging og overvåking: Alle ledere er ansvarlig for den daglige risikostyringen innenfor sitt eget ansvarsområde, og de skal til enhver tid påse at risikoeksponeringen er innenfor de rammer som er besluttet av styret og administrerende direktør.

Konsernets risikorapportering har som formål å sikre at alle organisasjonsnivå har tilgang til tilstrekkelig og pålitelig risikorapportering. Den overordnede risikoeksponering og risikoutvikling foretas av avdeling Risikostyring/ Compliance og følges opp gjennom periodiske rapporter til styret og administrasjonen, henholdsvis hvert kvartal og månedlig.

Beredskapsplaner: Bankens kjernevirksomhet er å ta risiko. Denne vil over tid kunne påføre bankene større uventede tap, på tross av gode risikostyringssystemer og prosesser. En slik situasjon vil kunne medføre alvorlig press på kapitaldekningen, likviditet og drift. SpareBank 1 Østfold Akershus skal derfor ha beredskapsplaner på nevnte områder.

Compliance (etterlevelse): Det skal finnes prosesser som sikrer etterlevelse av gjeldende lover/ forskrifter, bransjestandarder og interne retningslinjer. Dette skal skje gjennom:

- Et tydelig verdigrunnlag og en etisk standard som er klart kommunisert og forstått.
- En prosess for å fange opp, kommunisere og implementere endringer i lover og forskrifter.
- En prosess for å følge opp og rapportere etterlevelsen av lover og forskrifter.

5. INFORMASJON OM RISIKOGRUPPENE

SENTRALE RISIKOGRUPPER

SpareBank 1 Østfold Akershus eksponeres for en rekke ulike typer risiko. De viktigste risikogrupperne er:

Kredittrisiko: Risiko for tap som følge av kundens manglende evne eller vilje til å oppfylle sine forpliktelser knyttet til utlån, kreditter, garantier og lignende.

Markedsrisiko: Risiko for tap som skyldes endringer i observerbare markedscurser som renter, aksjekurser og valutakurser.

Likviditetsrisiko: Likviditetsrisiko er risikoen for at konsernet ikke klarer å finansiere økninger i eiendelene og innfri sine forpliktelser etter hvert som finansieringsbehovet øker.

Operasjonell risiko: Risiko for tap som følge av utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser eller systemer, menneskelige feil eller eksterne hendelser.

Forretningsrisiko: Risiko for uventede inntekts- og kostnadssvingninger. Risikoen kan opptre i ulike forretnings- og eller produktsegmenter og være knyttet til konjunktursvingninger eller endret kundeferd.

Eierrisiko: Risiko for tap i av innskutt kapital eller nødvendig påfyll av ny kapital i strategiske eierselskaper, som følge av den risikoen som det enkelte selskap påtar seg i sin drift.

Omdømmerisiko: Risiko for svikt i inntjening og kapitaltilgang på grunn av sviktende tillit og omdømme i markedet, dvs. hos kunder, motparter, aksjeeiere og myndigheter.

Strategisk risiko: Eierskap i strategisk eide datterselskap. Risiko for svikt i inntjening og kapital som skyldes endringer i rammebetingelser, dårlige forretningsmessige beslutninger, eller manglende tilpasning til forretningsmessige rammebetingelser

Compliance (etterlevelse) risiko: Risiko for at konsernet pådrar seg offentlige sanksjoner/bøter, økonomiske tap eller svekket omdømme som følge av manglende etterlevelse av lover og forskrifter, standarder eller interne retningslinjer.

5.1 Kredittrisiko

STYRING OG KONTROLL

Styring av kredittrisiko i SpareBank 1 Østfold Akershus skal gjennomføres i tråd med kravene/anbefalingene i:

- Kapitalkravsforskriften
- Finanstilsynets metodikk for risikobasert tilsyn

Figuren til høyre viser hva som ligger til grunn for styring og kontroll av kredittrisikoen.

KONSERNSTRATEGI

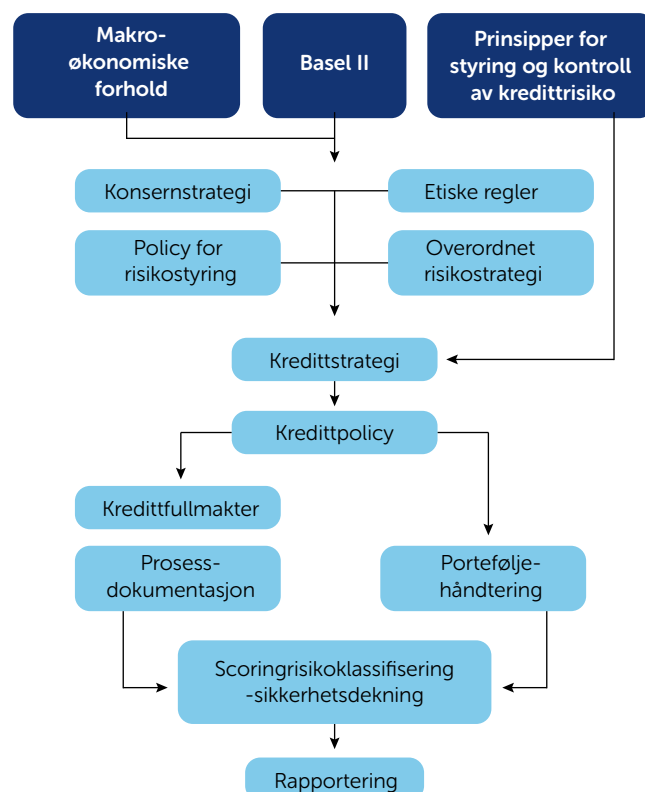
Konsernstrategien beskriver markeds- og forretningsmessige mål for konsernet og definerer mål og retning for soliditet og kundebehandling. Strategidokumentet utgjør et viktig utgangspunkt for øvrige styringsdokumenter på området.

ETISKE RETNINGSLINJER

De etiske retningslinjene fungerer som en rettesnor for konsernets virksomhet ved å definere hvilke krav vi stiller til oss selv og hvordan vi skal forholde oss til andre interessenter.

OVERORDNET RISIKOSTRATEGI

Overordnet risikostrategi er styrets instrument for fastsettelse og styring av konsernets risikoprofil. Risikopro-

filene er definert med en tidshorisont på 1 år og med et konfidensintervall på 99,9 % som utgangspunkt. Beregningene bygger videre på de risikomodeller og modellforutsetninger som ligger til grunn for beregning av konsernets risikokapital (ICAAP).

Policy for risikostyring

«Strategi og policy for risiko- og kapitalstyring» er konsernets interne rammeverk for effektiv styring og kontroll. Dokumentet gir føringer for konsernets overordnede holdninger og prinsipper til risikostyring og skal sikre at konsernet etablerer og vedlikeholder en effektiv og hensiktsmessig risikostyringsprosess. Videre skal dokumentet sørge for at rammeverket tilfredsstillende eksterne krav og forventninger til god risikostyring. Dokumentet fastsettes av styret og revideres ved behov, minimum årlig.

Kredittstrategi

Kredittstrategien angir overordnede prinsipper for kredittgivning. Gjennom fastsettelse av volum og risikobaserte måltall knyttet til portefølje, delportefølje og enkeltkunde defineres ønsket risikoprofil. Dette danner grunnlaget for rapportering og oppfølging av den løpende risikoeksponeringen. Dokumentet fastsettes av styret og revideres ved behov, minimum årlig.

Kredittpolicy

Kredittpolicyen beskriver ansvars- og rollefordeling, og fastsetter mer detaljerte kriterier for kredittvirksomheten. Policyen beskriver hva som er akseptabelt innenfor gitte områder i kredittvurderingen. Hensikten er å sikre at banken opptre ensartet og i tråd med eksterne rammebetingelser (lover og regler) og internt fastsatt risikonivå. Dokumentet fastsettes av styret og revideres ved behov, minimum årlig.

Bevilgningsreglement/kredittfullmakter

Styret delegerer kredittfullmakt til administrerende direktør. Kredittfullmaktene er personlige og skal gjenspeile den enkeltes kompetanse. Kredittfullmaktene differensieres etter volum og risiko. Bevilgningsreglementet fastsettes av styret og revideres ved behov, minimum årlig.

Prosessdokumentasjon / kredittrutiner

Dokumentene regulerer ulike forhold knyttet til den løpende kredittgivning og engasjementsoppfølging, herunder rutiner for oppfølging av misligholdte engasjementer, vurdering av nedskrivningsbehov mv. Dokumentene utarbeides av Kredittsjef og leder for mislighold/spesialengasjement i samråd med forretningsdivisjonene, og vedtas av hhv styret og Adm.dir. Dokumentene revideres løpende.

Risikoprising

SpareBank 1 Østfold Akershus etterstreber riktig prising av kredittrisiko og har etablert prismodeller basert på lønnsomhet og risikoklassifiseringssystemet.

Validering

Det gjennomføres validering av kredittrisikomodellene årlig. Valideringsprosessen har til hensikt å etterprøve kredittrisikomodellene og måle modellenes estimater opp imot faktisk utfall i ettertid. I dette ligger validering av misligholds sannsynligheter (PD), eksponering gitt mislighold (EAD), tapsgrad gitt mislighold (LGD) og forventet tap (EL).

Stresstesting

Det gjennomføres periodiske stresstester av kredittporteføljen hvor effekten av stresstestene på forventet tap og risikojustert kapital analyseres og vurderes.

Oppfølging av kredittrisiko/risikorapportering

Risikoeksponeringen innenfor kredittområdet følges opp ved hjelp av et porteføljestyringssystem som inneholder informasjon som gir muligheter for hensiktsmessig oppfølging av porteføljens risikoprofil og utviklingen. Det vektlegges å følge opp risikofordelt portefølje og utviklingen i denne basert på bevegelse mellom risikoklasser (migring), forventet tap, risikojustert kapital og risikojustert avkastning.

Avdelingen Risikostyring/Compliance følger opp risikoen i kredittporteføljen og rapporterer kvartalsvis til styret og bankens ledergruppe. I tillegg utarbeider avdelingen en månedlig risikorapport til ledere av forretningsområder og rådgivere på utvalgte risikoparametre.

Risikoklassifisering

Risikomodellene for PM og BM er basert på statistiske analyser av historiske sammenhenger, med særlig vekt på inntjening, soliditet og adferd. Modellene er under kontinuerlig videreutvikling og jevnlig validering. Siste kvantitative validering over normalscorede kunder i banken, viser en rangeringsevne på mislighold, målt med AUC, på 96 % i PM og 97 % i BM. Observasjonene er på nivå med SpareBank 1 alliansens tall. Modellene beregner parametre, som inngår i den videre klassifiseringen.

Misligholds sannsynlighet – PD (Probability of Default):

Engasjementet blir klassifisert i risikoklasser ut fra sannsynligheten for at kunden misligholder forpliktelsene sine i løpet av en 12 måneders periode. Sannsynlighet for mislighold beregnes ut ifra et langsiktig snitt som skal representere misligholds sannsynligheten gjennom en konjunktursyklus. Sannsynlighet for mislighold beregnes blant annet på bakgrunn av historiske dataserier.

Tapsgrad ved mislighold –LGD (Loss Given Default):

LGD er en beregnet størrelse som angir det forventede tapet som kan oppstå dersom kunden misligholder sine forpliktelser. Det benyttes syv klasser for klassifisering av engasjementer etter sikkerhetsdekning.

Sikkerhetsklasse	Sikkerhetsverdi (realisasjonsverdi)
1	over 120 %
2	over 100 %
3	over 80 %
4	over 60 %
5	over 40 %
6	over 20 %
7	over 20 %

Forventet tap (EL): Er en gjennomsnittsføretning til tap. Beregnes for hver enkeltkunde. Alle tap over null og opp til forventning, er å vurdere som en driftskostnad, og skal dekkes over driftsmarginen.

Uventet tap (UL): Er en beregning av tap som er større enn forventet tap, og som banken må holde kapital (økonomisk kapital) for å kunne dekke. Størrelsen på behovet for økonomisk kapital vil avhenge av porteføljens sammensetning, modellenes diskriminerende evne og valgt konfidensnivå.

Beregnet UL etter alliansens modell vurderes å være den beste tilgjengelige modelltilnærming for å beregne kapitalbehovet til dekning av bankens kredittrisiko og benyttes som grunnlag for beregning av økonomisk kapital.

Risikoklasser

Risikoklasse	Nedre grense	Øvre grense
A	-	0,10 %
B	0,10 %	0,25 %
C	0,25 %	0,50 %
D	0,50 %	0,75 %
E	0,75 %	1,25 %
F	1,25 %	2,50 %
G	2,50 %	5,00 %
H	5,00 %	10,00 %
I	10,00 %	99,99 %

Risikoklasser på hovedgrupper. Grenser etter misligholds sannsynlighet(PD). Det er 9 friske klasser A-I, 2 klasser (J-K) for henholdsvis misligholdte og nedskrevne engasjementer. Klassen J gjelder engasjement med mislighold større enn kr. 1.000,- over 90 dager. J og K klassene er definert med PD 100 % i tråd med definisjon i kapitalkravsforskriften vedrørende IRB modeller.

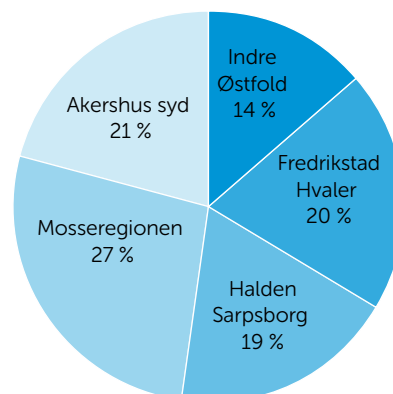
PORTEFØLJEINFORMASJON

Informasjon om bankens kredittrisiko omfatter beskrivelse av utlånsportefølje, tapsutsatte eller misligholdte engasjementer samt øvrig relevant informasjon knyttet til kredittrisiko.

Totalt engasjement utlån fordelt på bransjer (konsern)

Konsern - fordelt på sektor og næring	Totalt engasjement	
	2018	2017
Annen tjenesteyting	93 449	116 818
Bergverksdrift og utvinning	3 211	4 187
Bygge- og anleggsvirksomhet	1 359 853	1 097 572
Elektrisitets-, gass-, damp- og varmtvannsforsyning	45 000	50 000
Faglig, vitenskapelig og teknisk tjenesteyting	115 473	175 348
Finansierings- og forsikringsvirksomhet	51 449	30 592
Forretningsmessig tjenesteyting	78 396	90 385
Helse- og sosialtjenester	52 222	53 370
Industri	134 047	120 301
Informasjon og kommunikasjon	17 959	24 599
Internasjonale organisasjoner og organer	0	0
Jordbruk, skogbruk og fiske	516 006	448 793
Kulturell virksomhet, underholdning og fritidsaktiviteter	80 906	66 271
Lønnet arbeid i private husholdninger	5 997	7 580
Offentlig administrasjon og forsvar, og trygdeordninger underlagt offentlig forvaltning	0	0
Omsetning og drift av fast eiendom	2 554 286	2 621 196
Overnattings- og serveringsvirksomhet	36 603	36 961
Transport og lagring	67 470	70 704
Undervisning	24 225	23 001
Vannforsyning, avløps- og renovasjonsvirksomhet	15 081	19 724
Varehandel, reparasjon av motorvogner	310 655	290 135
Sum næring	5 562 288	5 347 537
Lønnstakere o.l.	14 779 412	13 198 521
Sum brutto	20 341 700	18 546 058

Utlånsvolum inkludert boligkreditt fordelt på geografiske områder

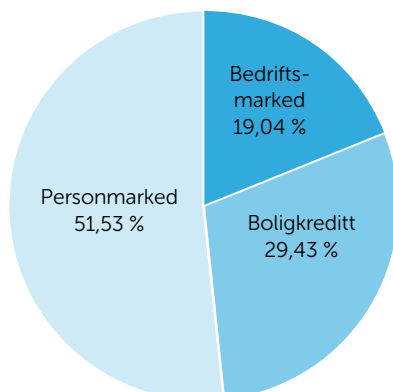

Totalt engasjement fordelt etter risikoklasser (konsern)

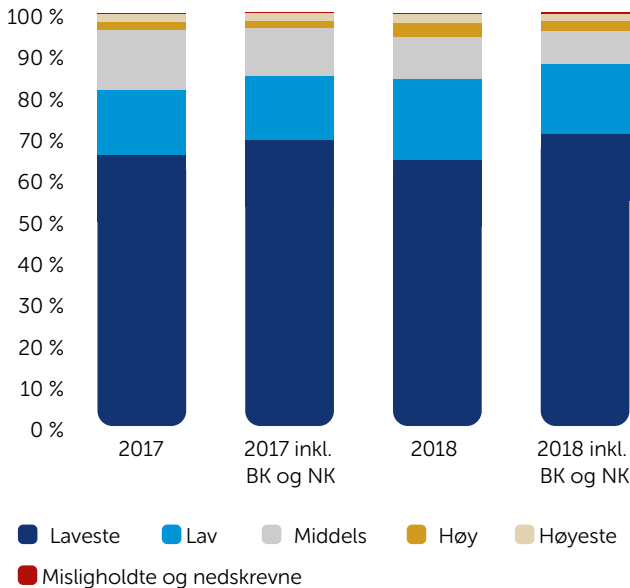
Konsern – fordelt på risikogruppe	Totalt engasjement	
	2018	2017
Svært lav	9 500 335	11 794 325
Lav	4 815 713	3 011 407
Middels	4 472 403	2 807 789
Høy	659 631	458 869
Svært høy	820 723	402 562
Misligholdt og nedskrevne	72 895	71 106
Sum	20 341 700	18 546 058

Gjenstående løpetid pr. 31.12.2018

Konsern Per 31.12.2018 (i hele tusen kroner)	På forespørsel	Under 3 måneder	3-12 måneder	1-3 år	4-5 år	over 5 år	Totalt
KONTANTSTRØMMER KNYTTET TIL FORPLIKTELSER							
Avdrag/forfall gjeld til kredittinstitusjoner	0	176 047	0	0	0	0	176 047
Renter på gjeld til kredittinstitusjoner	0	373	0	0	0	0	373
Innskudd fra og gjeld til kunder (bindingsprofil)	13 715 867	202 799	440 319	0	0	0	14 358 985
Renter på innskudd til kunder	0	2 376	2 707	0	0	0	5 083
Avdrag gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	0	415 000	550 000	1 610 000	2 450 000	0	5 025 000
Renter på gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	0	24 259	68 216	172 870	18 819	0	284 164
Derivater	0	3 061	2 260	0	0	0	5 321
Ansvarlig lånekapital	0	0	0	0	150 000	0	150 000
Renter på ansvarlig lån	0	943	2 882	11 475	1 220	0	16 520
Fondsobligasjon (call mulighet sept. 2019)	0	0	0	0	0	155 000	155 000
Renter på fondsobligasjon	0	3 005	5 943	0	0	0	8 947
Sum kontantstrøm forpliktelse	13 715 867	827 862	1 072 327	1 794 345	2 620 039	155 000	20 185 440

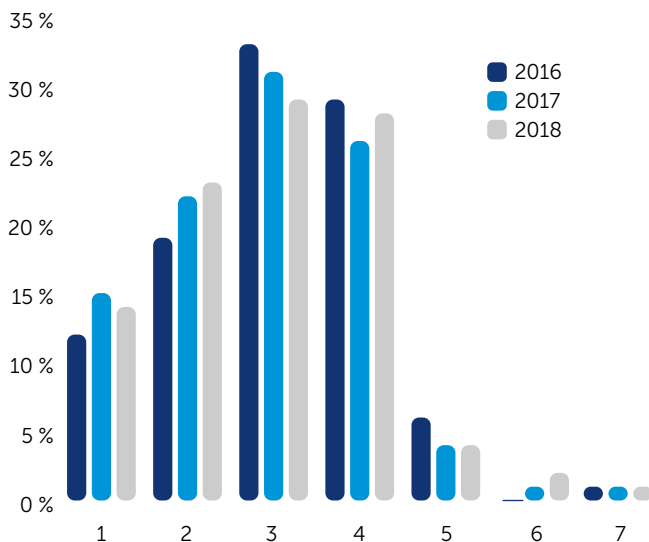
Fordeling total utlånsportefølje

Total portefølje fordelt på risikogrupper med og uten portefølje overført til SpareBank 1 Boligkreditt (BK) og Sparebank 1 Næringskreditt(NK)

Total portefølje har ca. 88 % av eksponeringen mot laveste og lav risikoklasse inkludert SpareBank 1 Boligkreditt(BK) og SpareBank 1 Næringskreditt (NK). Deler av boligfinansieringen blir overført BK og utvalgte engasjement i næringsporteføljen blir overført NK. Banken forestår den daglige forvaltningen av lånene som ligger hos BK/NK, og har rett til å ta engasjementet tilbake ved eventuelt mislighold. Banken eier en forholdsmessig andel av kredittelskapene, og holder kapital for den lange risikoen. Av den grunn er det i noen sammenhenger naturlig å se forvaltet portefølje i sammenheng.

Figuren viser totalt utlånsvolum fordelt på sikkerhetsklasser

Største delen av porteføljen er sikret med høy grad av kvalifisert sikkerhet. Rangering i klasse 1-3 tilsier full engasjementsdekning i et normalt marked. I klassene 1 og 2 ligger det en sikkerhetsmargin for realisasjon under sikkerhetsobjektene forventede markedsverdi. Fast eiendom utgjør den største delen av sikkerhetsdekningen.

NEDSKRIVNINGER OG TAP PÅ UTLÅN OG GARANTIER
Regnskapsstandarden IFRS 9 trådte i kraft fra og med 1. januar 2018. Denne erstattet tidligere regnskapsstandard IAS 39. Etter reglene under IAS 39 skulle nedskrivninger for tap bare finne sted når det er objektive bevis for at en tapshendelse har inntruffet etter første gangs balanseføring. Etter IFRS 9 skal tapsavsetningene innregnes basert på forventet kredittap (ECL). Den generelle modellen for nedskrivninger av finansielle eiendeler i IFRS 9 gjelder for finansielle eiendeler som måles til amortisert kost eller til virkelig verdi med verdiendringer over OCI, og som ikke hadde inntrufne tap ved første gangs balanseføring. I tillegg er også lånetilsagn, finansielle garanti-kontrakter som ikke måles til virkelig verdi over resultatet og leieavtalefordringer omfattet.

Målingen av avsetningen for forventet tap i den generelle modellen avhenger av om kredittrisikoen har økt vesentlig siden første gangs balanseføring. Ved førstegangs balanseføring og når kredittrisikoen ikke har økt vesentlig etter førstegangs balanseføring skal det avsettes for 12-måneders forventet tap. 12-måneders forventet tap er det tapet som er forventet å inntreffe over levetiden til instrumentet, men som kan knyttes til begivenheter som inntreffer de første 12 månedene. Hvis kredittrisikoen har økt vesentlig etter førstegangsinnregning skal det avsettes for forventet tap over hele levetiden. Forventet kredittap er beregnet basert på nåverdien av alle kontantstrømmer over gjenværende forventet levetid, det vil si forskjellen mellom de kontraktsmessige kontantstrømmer i henhold til kontrakten og den kontantstrømmen som banken forventer å motta, diskontert med effektiv rente på instrumentet.

I tillegg til den generelle modellen er det egne prinsipper for utstedte, herunder reforhandlede lån som behandles som nye, og kjøpte lån hvor det er påløpt kredittap ved førstegangs balanseføring. For disse skal det beregnes en effektiv rente som hensyntar forventet kredittap, og ved endringer i forventede kontantstrømmer skal endringen diskonteres med den opprinnelig fastsatte effektive renten og resultatføres. For disse eiendelene er det derved ikke behov for å overvåke hvorvidt det har vært en vesentlig økning i kredittrisiko etter førstegangs balanseføring da forventet tap over hele levetiden uansett skal hensyntas.

NÆRMERE BESKRIVELSE AV BANKENS NEDSKRIVNINGSMODELL

Tapsanslaget lages kvartalsvis, og bygger på data i datavarehuset som har historikk over konto- og kundedata for

hele kredittporteføljen. Tapsestimatene vil bli beregnet basert på 12 måneders og livslang sannsynlighet for mislighold (probability of default – PD), tap ved mislighold (loss given default – LGD) og eksponering ved mislighold (exposure at default – EAD). Datavarehuset inneholder historikk for observert PD og observert LGD. Dette vil danne grunnlag for å lage gode estimater på fremtidige verdier for PD og LGD. I tråd med IFRS 9 grupperer banken sine utlån i tre trinn.

Trinn 1:

Dette er startpunkt for alle finansielle eiendeler omfattet av den generelle tapsmodellen. Alle eiendeler som ikke har vesentlig høyere kredittrisiko enn ved førstegangsinnregning får en avsetning for tap som tilsvarer 12 måneders forventet tap. I denne kategorien ligger alle eiendeler som ikke er overført til trinn 2 eller 3. I modellen forutsettes at kunder med PD på 0,6 % eller lavere kan kategoriseres som lav risiko og defineres som kategori 1 uavhengig av endring i PD.

Trinn 2:

I trinn 2 i tapsmodellen er eiendeler som har hatt en vesentlig økning i kredittrisiko siden førstegangsinnregning, men hvor det ikke er objektive bevis på tap. For disse eiendelene skal det avsettes for forventet tap over levetiden. I denne gruppen finner vi kontoer med vesentlig grad av kredittforverring, men som på balansedato tilhører kunder som er klassifisert som friske. Når det gjelder avgrensning mot trinn 1, definerer banken vesentlig grad av kredittforverring ved å ta utgangspunkt i hvorvidt et engasjements beregnede misligholdssannsynlighet (PD) har økt vesentlig.

Trinn 3:

I trinn 3 i tapsmodellen er eiendeler, som har hatt en vesentlig økning i kredittrisiko siden innvilgelse og hvor

det er objektive bevis på tap på balansedato. For disse eiendelene skal det avsettes for forventet tap over levetiden. Dette er eiendeler som under gjeldende regelverk defineres som misligholdte og nedskrevne. For ytterligere informasjon se note 4 i årsregnskapet

Nedskrivninger, mislighold og resultatført tap

Resultatførte tap på utlån og garantier:	31.12.2018	31.12.2017
Endring i individuelle nedskrivninger	0	1 223
Endring i gruppenedskrivninger	0	0
Endring i nedskrivninger	5 791	0
Konstaterte tap	2 740	1 281
Inngang på tidligere konstaterte nedskrivninger	-967	-1 892
Andre korreksjoner / amortisering av nedskrivninger	-1 168	-518
Sum tap på utlån og garantier	6 396	94

MOTPARTSRISIKO FOR DERIVATER

Derivater benyttes utelukkende i tilknytning til balanseprodukter. Markedsrisiko på derivatene blir håndtert og overvåket som en integrert del av porteføljestyringen. Derivater handles med flere motparter, og med de fleste motparter gjøres det også andre typer forretninger. Kredittrisikoen som oppstår i forbindelse med handel med derivater inngår som en del av den totale kredittrisiko i konsernet.

Konsernet har gjennomført en verdisikring av fastrenteinnlån med en balanseverdi på 355 mill. kr. Totalt er to lån sikringsbokført pr. 31.12.18. Innlånene sikres 1:1 gjennom eksterne kontrakter hvor det er samsvar mellom løpetid og fastrenten i sikringsobjektet og sikringsforretningen.

Tapsnedskrivning utlån

	2018				2017*		
	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total	Gruppe	Individuell	Total
01.01.	25 450	25 666	16 476	67 592	49 352	10 231	59 583
Overført til (fra) Trinn 1	6 242	-5 463	-779	0	0	0	0
Overført til (fra) Trinn 2	-1 332	1 954	-622	0	0	0	0
Overført til (fra) Trinn 3	-218	-691	909	0	0	0	0
Nye utstedte eller kjøpte utlån	10 128	4 946	747	15 821	0	0	0
Økning i måling av tap	4 325	12 041	7 648	24 013	0	4 151	4 151
Reduksjon i måling av tap	-13 025	-5 416	-2 398	-20 839	0	-2 686	-2 686
Utlån som har blitt fraregnet	-5 763	-5 077	-1 247	-12 087	0	0	0
Konstaterte nedskrivninger	0	0	0	0	0	0	0
Innbetalinger på tidligere nedskrivninger	0	0	-1 118	-1 118	0	0	0
31.12.	25 805	27 961	19 617	73 383	49 352	11 696	61 048

* For 2017 inkluderer økning i måling av tap nye lån, tilsvarende inneholder i reduksjon i måling av tap fraregnede tap

Finansielle derivater pr. 31.12.18**Konsern/ morbank****Til virkelig verdi over resultatet***(i hele tusen kroner)**(i hele tusen kroner)*

	31.12.2018			31.12.2017		
	Kontraktsum	Virkelig verdi		Kontraktsum	Virkelig verdi	
Eiendeler		Forpliktelser	Eiendeler		Forpliktelser	
Renteinstrumenter						
Renteswapper fastrente utlån						
Renteswapper fastrente utlån	900 000	1 243	3 316	1 050 000	783	4 924
Renteswapper fastrente obl. lån						
Valutarenteswap obligasjoner				10 198		481
Påløpte renter på rente- og valutaswapper		5 164	3 012		4 432	2 829
Sum renteinstrumenter		6 407	6 328		5 214	8 233
Renteinstrumenter sikring						
Renteswapper, nettoeffekt	355 000	4 916	- 1 007	155 000	6 938	3 440
Sum renteinstrumenter sikring		4 916	- 1 007		6 938	3 440
Sum alle renteinstrumenter		11 323	5 321		12 152	11 674

Banken utarbeider kvartalsvis dokumentasjon på at sikringsobjektet og sikringsinstrumentet er sikringseffektivt. Løpetiden og rentesatsen på fastrenteinnlånet og fastren-

tebenet i sikringsinstrumentet er identiske og det forventes derfor at sikringen vil være effektiv også i fremtiden.

5.2 Markedsrisiko

Markedsrisiko defineres som risikoen for tap som skyldes endringer i renter, aksje-/verdipapirkurser og valutakurser. Konsernets markedsrisiko oppstår i hovedsak fra investeringer i obligasjoner, sertifikater og aksjer, og som følge av aktiviteter som utføres for å understøtte driften, som innlån (funding) og rente- og valutahandel.

Aksjer, andeler og egenkapitalbevis klassifiseres til virkelig verdi over resultatet eller som tilgjengelig for salg. Sertifikater, obligasjoner og rentefond klassifiseres til virkelig verdi over resultatet. Alle finansielle instrumenter klassifisert til virkelig verdi over resultatet, måles til virkelig verdi, og endring i verdi fra inngående balanse resultatføres som inntekt fra andre finansielle instrumenter.

Gevinst eller tap på finansielle eiendeler klassifisert som tilgjengelig for salg, innregnes direkte i egenkapitalen og spesifiseres i oppstilling over regnskapsførte inntekter, kostnader og verdiendringer. Se for øvrig note 28 og 29 i årsregnskapet for 2018 for mer detaljert beskrivelse av regnskapsmessig behandling av finansielle instrumenter.

STYRING OG KONTROLL

Markedsrisikoen styres, måles og overvåkes løpende med bakgrunn i rammer vedtatt av styret gjennom markedsrisikostراتيجien hvor rammer for eksponering i rente-

bærende instrumenter, aksjer og valuta fremgår. Markedsrisikostراتيجien revideres årlig.

RENTERISIKO

Renterisiko oppstår som følge av at de enkelte eiendels- og gjeldsposter har ulike gjenstående rentebindingstid. Den totale renterisiko kan splittes i fire elementer:

- Basisrisiko
- Administrativ renterisiko
- Rentekurverisiko
- Spreadrisiko

Basisrisiko er den verdiendring på konsernets eiendeler og gjeld som finner sted når rentekurven parallellforskyver seg.

Administrativ renterisiko oppstår på grunn av den tid det tar før renteendring inntreffer i markedet til konsernet har justert vilkårene på innskudd og utlån med flytende rente. Finansavtaleloven krever som hovedregel minimum seks uker varslingsfrist ved renteøkning på utlån til kunder og to måneder ved rentereduksjon på innskudd.

Rentekurverisiko er risikoen for at rentekurven forskyver seg ulikt innenfor ulike tidsbånd ved en renteendring. Formålet med konsernets styring av renterisiko er å sikre

at konsernet til enhver tid har en kjent renterisikoeksponering og at denne er i samsvar med konsernets risikoprofil, gjeldende rammer på området og forventninger til fremtidig renteutvikling. Styring av renterisikoen skal ta hensyn til alle elementer av renterisikoen.

Spreadrisiko er risikoen for at markedets prising av de enkelte utstedere ikke endrer seg tilsvarende som de underliggende referanserenter.

MODELLBESKRIVELSE OG ANVENDELSE

SpareBank 1 Østfold Akershus benytter Solvency II stressmodell for å beregne risikojustert kapital for markedsrisiko i obligasjonsporteføljen. Modellen er en statistisk modell hvor det gjøres spesifiserte endringer i kredittspreader basert på ratingklasser som vist i tabellen under. Hvert enkelt papir tillegges en risikoklasse og spreadendring basert på rating. Den relative spreadendringen i forhold til spot-nivå multipliseres med durasjonen for å få verdiendringer.

Kredittspreadendring per risikoklasse

Rating	Risiko-klasse ¹⁸	Spread endring
AAA	1	0,9 %
AA		1,1 %
A	2	1,4 %
BBB	3	2,5 %
BB	4	4,5 %
B eller lavere	5	7,5 %
Ikke ratet	-	3,0 %
Obligasjoner med Fortrinnsrett (AAA)	1	0,7 %
Obligasjoner med Fortrinnsrett (AA)	1	0,9 %

Kilde: Finanstilsynet, Modul for markedsrisiko

AKSJERISIKO

Aksjerisiko måles i forhold til eksponering i aksjer, andeler, egenkapitalbevis eller aksjefond. Styring og oppfølging av risikoområdet tar utgangspunkt i eventuell vedtatt ramme for eksponering i omløpsaksjer i tillegg til retningslinjer gitt i lover og forskrifter. Rammene overvåkes med basis i eksponering i alle typer aksjeposter; omløpsaksjer, anleggsaksjer eller aksjer i selskap som vurderes som strategiske

Spesifikasjon av aksjer og andeler

Aksjer og andeler

Morbank			Konsern	
2017	2018	(tall i hele tusen)	2018	2017
		Til virkelig verdi over resultat		
0	72 802	– Børsnoterte	72 802	0
0	690 872	– Unoterte	690 872	0
		Tilgjengelig for salg, virkelig verdi over utvidet resultat		
78 934	0	– Børsnoterte	0	78 934
636 496	0	– Unoterte	0	636 656
715 430	763 674	Sum aksjer og andeler	763 674	715 590

posisjoner for banken eller der de er tilgjengelige for salg. SpareBank 1 Østfold Akershus har pr. 31.12.18 kr. 69,7 mill. i Sparebanken Østlandet som er tilgjengelig for salg.

VALUTARISIKO

SpareBank 1 Østfold Akershus er ikke valutabank og er som følge av dette i hovedsak eksponert mot valutarisiko ved kontante valutabeholdninger. Eventuelle valutaeksponeringer på finans/fundingområdet skal swappes til norske kroner i henhold til styrebeslutning.

DERIVATER

Banken inngår derivatavtaler i praksis utelukkende i forbindelse med handel av underliggende lån eller obligasjonsinvesteringer ut fra sikrings- eller risikostyringshensyn. Avtaler inngås kun med kredittgodkjente motparter. Banken har ingen tradingportefølje av derivater. Markedsrisikoen på derivatene blir håndtert, overvåket og kontrollert som en integrert del av porteføljens markedsrisiko.

RAMMER, OVERVÅKNING OG RAPPORTERING

Markedsrisikoen styres og overvåkes med bakgrunn i rammer vedtatt av styret, samt løpende analyser av utestående posisjoner. Rammene for eksponeringer gjennomgås og fornyes minimum årlig. Det foretas kvartalsvis risikorapportering på rammer til styret og realiteten i eventuelle brudd vurderes og kontrolleres av uavhengig part.

PORTEFØLJEINFORMASJON

Egenkapitalposisjoner i handelsporteføljen (primært langsiktige investeringer) er regnskapsmessig klassifisert som finansielle eiendeler og ført til virkelig verdi over resultatet. Posisjoner utenfor handelsporteføljen er klassifisert som finansielle eiendeler tilgjengelig for salg. (TFS). Endringer i virkelig verdi for eiendeler klassifisert som TFS resultatføres over utvidet resultat.

METODIKK OG VURDERINGSKRITERIER

Markedsrisiko er beregnet etter regelverket fastsatt i kapitalkravforskriften - posisjonsrisiko for egenkapital og gjeldsinstrumenter. Beregningsgrunnlaget for kapitalbehovet har basis i markedsverdien på de enkelte instrumentene multiplisert med angitte risikovekter fastsatt i forskriften.

5.3 Operasjonell risiko

Operasjonell risiko omhandler risikoen for tap som følge av:

- Mennesker:
 - Brudd på rutiner/retningslinjer, manglende kompetanse, uklar policy, strategi eller rutiner, interne misligheter
- Systemer:
 - Svikt i IKT og andre systemer
- Eksterne årsaker:
 - Kriminalitet, naturkatastrofer, andre eksterne årsaker

STYRING OG KONTROLL

Operasjonell risiko er en risikotype konsernet i størst mulig grad ønsker å ha kontroll på. Ved oppbygging av internkontroll benyttes risiko- og sannsynlighetsvurderinger for å fastsette nivå på kontrollomfanget. Operasjonell risiko styres gjennom et eget rammeverk tilknyttet en kvalitetsmodell. I kvalitetsmodellen inngår en rekke ulike elementer:

Identifisering av risiko

Det gjennomføres årlig en risikovurdering av de vesentlige forretningsområdene/prosessene i konsernet. Resultatet av disse viser at konsernet har tilfredsstillende styring og kontroll på den operasjonelle risikoen. Risikovurderingen av forretningsområdene/prosessene gir god informasjon og oversikt over eventuelle forbedringsområder, tiltak iverksettes fortløpende innenfor de områdene der forbedringsområder identifiseres.

Avdeling Risikostyring/Compliance har ansvaret for løpende uavhengige overvåking av operasjonell risiko. Konsernet har etablert en egen database for registrering av uønskede hendelser. Operasjonelle hendelser registreres og forbedringstiltak vurderes og igangsettes der dette finnes hensiktsmessig. Generelt foretas i tillegg løpende gjennomgang av anbefalinger fra Intern revisor som grunnlag for implementering av forbedringstiltak på reviderte områder.

Årlig lederbekreftelse

Det gjennomføres en årlig lederbekreftelse hvor det rapporteres oppover i organisasjonen om kvaliteten i internkontrollen innenfor den enkelte organisatoriske enhet. Bekreftelsen danner grunnlaget for forbedringstiltak på identifiserte områder. Bekreftelsen er inndelt i fire områder; a) strategi, policy og rutiner, b) lover og forskrifter, c) kompetanse, d) organisasjon.

Minimumskrav til ansvarlig kapital

Konsernet benytter basismetoden ved beregning av kapitalbehov for operasjonell risiko. Minimumskravet til ansvarlig kapital for operasjonell risiko fremkommer da som 15 % av gjennomsnittlig inntekt de foregående 3 år.

5.4 Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risikoen for at konsernet ikke klarer å oppfylle sine forpliktelser og /eller finansiere økninger i eiendelene uten at det oppstår vesentlige ekstraomkostninger i form av prisfall på eiendeler som må realiseres, eller i form av ekstra dyr finansiering. Risikokategorien handler ikke primært om å ha tilstrekkelig egenkapital til å tåle tap, men mer om å ha tilstrekkelig med likvide midler til å dekke inn de forpliktelser som kommer til forfall.

STYRING OG KONTROLL

Styringen av likviditetsrisiko tar utgangspunkt i likviditetsstrategien. Denne setter rammer for likviditetsrisiko gjennom rammer for netto likviditetsbehov i ulike tidsintervaller, krav til langsiktig finansiering, størrelsen på likviditetsreserven og lengden på den tidsperioden konsernet skal være uavhengig av ny finansiering fra penge- og kapitalmarkedet. Likviditetsstrategien vedtas av styret og revideres ved behov, minimum årlig. I tilknytning til likviditetsstrategien er det etablert beredskapsplan for håndtering av likviditetssituasjonen i perioder med urolige finansmarkeder. Det benyttes stresstester som analyserer konsernets likviditetsmessige sårbarhet i perioder uten tilgang på ekstern funding (se nedenfor).

PORTEFØLJEINFORMASJON

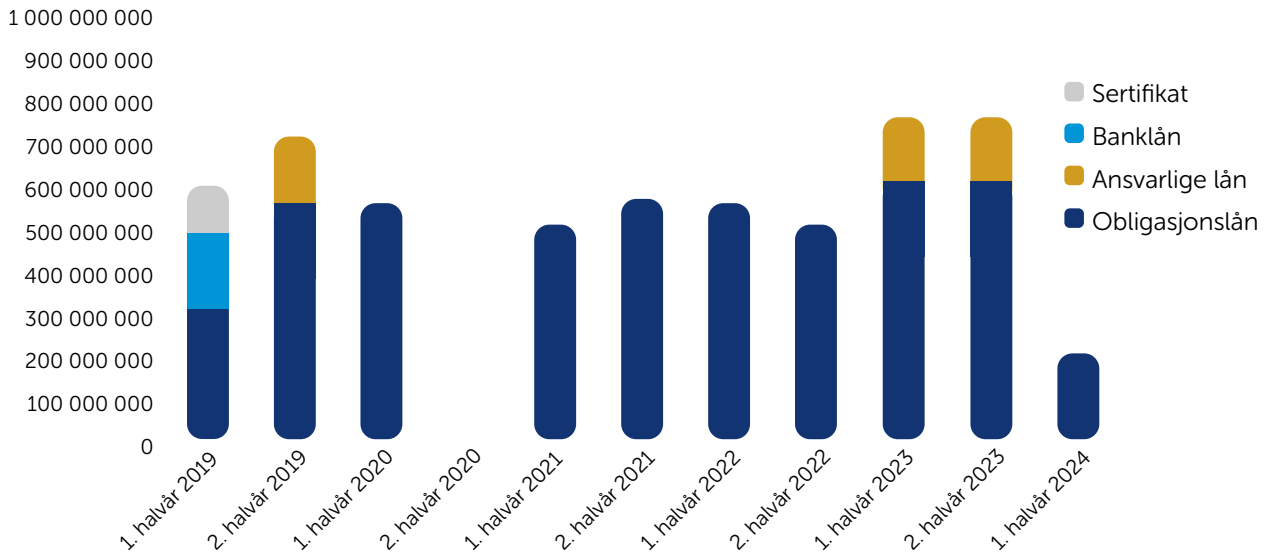
Likviditetsrisikoen reduseres gjennom spredning av innlåne på ulike markeder, innlånskilder, instrumenter og løpetider. Konsernet har en robust finansiering og en likviditetssituasjon som gjør at banken kan opprettholde ordinær drift i 18 måneder uten å refinansiere bankens låneforfall.

Konsernets gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer var ved utgangen av 2018 på 5 044,1 mill. kr (4 224,7 mill. kr). Konsernet har i tillegg ansvarlig lån på til sammen 150,7 mill. kr (150,3 mill. kr) og fondsobligasjoner på til sammen 160,3 mill. kr (161,7 mill. kr). Videre er ett fondsobligasjonslån på 150 mill. kr. (150,0 mill. kr) klassifisert som egenkapital. Den vektete gjennomsnittlige løpetiden på innlånsporteføljen er nå på 2,8 år.

SpareBank 1 Østfold Akershus fikk den 28.11.2018 tildelt rating 'A' med «stabile utsikter» av Ratingbyrået Nordic Credit Rating. SpareBank 1 Østfold Akershus senior usikret gjeld er også tildelt rating 'A' med «stabile utsikter». Endringer i de markedsmessige forholdene har over tid økt nytten av å være tildelt en offisiell rating og SpareBank 1

Figuren under viser finansieringskilder (eksklusive boligkreditt) og innlånsporteføljens forfallsstruktur per 31.12.18. Beløp i hele millioner.

Forfallsstruktur pr 31.12.18

Overlevelsessevne scenarier (netto refinansiering etter tiltak)	7 d	1 mnd	3 mnd	6 mnd	9 mnd	12 mnd	15 mnd	18 mnd	24 mnd
Ordinær drift	2 901	2 812	3 478	4 765	5 727	6 167	5 822	4 926	4 311
1a – Sviktende refinansiering	8 435	8 413	7 889	8 077	7 997	7 284	7 217	6 601	6 544
2a – Middels krise i marked	5 656	5 431	4 677	4 648	4 178	3 205	2 814	1 873	1 166
2b – Middels krise i banken	8 423	7 782	6 788	6 881	6 725	5 963	5 873	5 156	5 070
3a – Stor krise i marked	4 252	3 951	3 171	3 007	2 395	1 327	817	-242	-1 186
3b – Stor krise i banken	8 410	7 139	5 752	5 569	5 306	4 317	4 129	3 375	3 248
4a – Middels krise i bank og marked	5 656	5 015	4 021	4 102	3 898	3 046	2 914	2 161	2 033
4b – Stor krise i bank og marked	4 252	3 011	1 689	1 507	1 196	159	-30	-783	-911

Østfold Akershus har nådd en størrelse der offisiell rating var det neste naturlige skritt. Den tildelte ratingen blir et viktig bidrag for å sikre konsernet stabil tilgang til konkurransedyktig finansiering. Ratingen bygger opp under konsernets visjon om å være regionens anbefalte finanshus som tilbyr kundene konkurransedyktige finansielle produkter og tjenester

LIKVIDITETSUTVIKLING OG STRESSTESTER

Likviditetsreserven inneholdt ved årsskiftet kontanter og låneadgang i Norges bank, udisponerte trekkrettigheter og tilrettelagte lån for salg til SpareBank 1 Boligkreditt.

Bankens rammeverk for styring av likviditetsrisikoen skal gjenspeile bankens lave risikoprofil på området. Stresstesting av likviditet gjennomføres og presenteres for styret kvartalsvis. Likviditetsstrategien sier at konsernet skal overleve 12 måneder i en normalsituasjon og 3 måneder ved en stor krise i banken.

Nedenfor følger en oppsummering av hvilke hovedparametre som stresstestes i de ulike scenarioene:

- 15 største innskudd
- Volum innskudd med saldo over 2 mill. kr
- Volum innskudd under 2 mill. kr
- Markedsverdi av likviditetsporteføljen
- Økning av trekk på innvilgede rammer og kreditter
- Påvirkning i vekstbilde for kreditt- og innskuddsvolum
- Utvikling i overførte volumer til SpareBank 1 Boligkreditt AS

Stresstesten viser at banken vil overleve i en normalsituasjon i mere enn 24 måneder og 9 måneder under stor krise i bank og marked. I begge stresstestene er det forutsatt at klargjorte lån for overførsel til Boligkreditt kan generere funding. Enten som ordinær overførsel til SpareBank 1 Boligkreditt eller ved at SpareBank 1 Østfold Akershus overfører lån til SpareBank 1 Boligkreditt og kjøper OMF i SpareBank 1 Boligkreditt som kan deponeres i Norges Bank. Dette tar noe tid og derfor øker likviditeten etter 1 mnd.

Begge scenarier legger til grunn budsjettet innskudds og utlånsvekst

LCR OG NSFR

Bankens likviditetsstrategi angir rammene for likviditetsindikatorverdiene. Gjeldende rammer er vedtatt i desember 2017. Pr 31.12.2018 rapporterte banken et nivå LCR og NSFR på hhv. 209 % og 121 %. I bankens LCR-rapportering utgjør sum likviditetsreserve 857 millioner kroner og sum nettoutbetalinger 410 millioner kroner.

Diversifisering- og forfallstruktur

Likviditetsrisikoen reduseres gjennom spredning av innlånene på ulike markeder, innlånskilder, instrumenter og løpetider. Totale innlån utgjør 5,044 milliarder kroner ved utgangen av 2018. Banken har overført 8, 0 milliarder SpareBank 1 Boligkreditt AS og 0,28 milliarder kroner til SpareBank 1 Næringskreditt pr 31.12.2018.

INFORMASJON OM OVERFØRINGER AV LÅN TIL SPAREBANK 1 BOLIGKREDITT AS

SpareBank 1 Østfold Akershus hadde pr 31.12.18 overført 30,4 % av bankens totale utlån til SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank 1 Næringskreditt. SpareBank 1 Boligkreditt AS er eid av sparebanker som inngår i SpareBank 1-alliansen.

SpareBank 1 Østfold Akershus har en eierandel på 4,36 % per 31.12.2018. Hensikten med kredittforetaket er å sikre bankene i alliansen stabil og langsiktig finansiering av boliglån til konkurransedyktige priser. Obligasjonene til SpareBank 1 Boligkreditt AS har en rating på Aaa og AAA fra henholdsvis Moody's og Fitch. SpareBank 1 Boligkreditt AS erverver utlån med pant i boliger og utsteder obligasjoner med fortrinnsrett innenfor regelverket for dette som ble etablert i2007.

5.5 Eierrisiko

I eierrisikoen inngår risikoen for tap av innskutt kapital eller nødvendig påfyll av ny kapital i strategiske eierselskaper, som følge av den risikoen som det enkelte selskap påtar seg i sin drift.

SpareBank 1-bankene driver alliansesamarbeidet gjennom det felleseide holdingselskapet SpareBank 1 Gruppen AS. SpareBank 1 Gruppen eies av SpareBank 1 Østlandet, SpareBank 1 SR-Bank, SpareBank 1 Nord-Norge, SpareBank 1 SMN, Samarbeidende Sparebanker AS, samt Landsorganisasjonen/fagforbund tilknyttet LO. Styring og kontroll tilknyttet investeringer i alliansesamarbeidet ivaretas i hovedsak gjennom bankens eierskap og styrepresentasjon i Samarbeidende Sparebanker AS.

SpareBank 1 Gruppen: Kapitalbehov for eierrisikoen (eierskap via Samarbeidende Sparebanker AS), Eierrisikoen i SpareBank 1 Gruppen, kan også kan defineres som for-

Som en del av alliansen kan SpareBank 1 Østfold Akershus overføre utlån til foretaket, og som en del av bankens finansieringsstrategi er det overført utlån til foretaket. Lån overført til SpareBank 1 Boligkreditt AS er sikret med pant i bolig innenfor 70 % av takst. Overførte lån er juridisk eid av Sparebank 1 Boligkreditt AS og SpareBank 1 Østfold Akershus har, utover forvaltningsrett, rett til å overta helt eller delvis nedskrevne lån, ingen rett til bruk av lånene. SpareBank 1 Østfold Akershus forestår forvaltningen av overførte utlån og mottar en provisjon basert på nettoen av avkastningen på utlånene banken har overført og kostnadene i selskapet.

Mottatt vederlag for lån overført fra SpareBank 1 Østfold Akershus til SpareBank 1 Boligkreditt AS tilsvarer nominell verdi på overførte utlån.

SpareBank 1 Østfold Akershus har, sammen med de andre eierne av SpareBank 1 Boligkreditt AS, inngått avtale om etablering av likviditetsfasilitet for SpareBank 1 Boligkreditt AS. Dette innebærer at bankene har forpliktet seg til å kjøpe boligkredittobligasjoner begrenset til en samlet verdi av de til enhver tid neste tolv måneders forfall i foretaket. Hver eier hefter prinsipielt for sin andel av behovet, subsidiært for det dobbelte av det som er det primære ansvaret i henhold til samme avtale. Obligasjonene kan deponeres i Norges Bank og medfører således ingen vesentlig økning i risiko for banken. SpareBank 1 Boligkreditt AS holder etter sine interne retningslinjer likviditet for de neste 12 måneders forfall. Denne trekkes fra ved vurderingen av bankenes ansvar. Det er derved kun dersom foretaket ikke lenger har likviditet for de neste 12 måneders forfall at SpareBank 1 Østfold Akershus vil rapportere noe engasjement knyttet til denne likviditetsfasiliteten.

sikringsrisiko. Det er selskapets faktiske solvenskapital og solvenskapitalkrav som gjør grunnlaget for beregnet kapitalbehov. Beregningen hensyntar SpareBank 1 Østfold Akershus sin eierandel i selskapet gjennom Samarbeidende Sparebanker AS.

BNBank ASA , SpareBank 1 Boligkreditt AS, SpareBank 1 Næringskreditt, SpareBank 1 Kredittkort AS, SpareBank 1 SMN Finans:

Selskapene er forholdsmessig konsolidert og kapitalbehovet beregnes av konsolidert beregningsgrunnlag. SpareBank 1 Østfold Akershus sin eierandel i selskapene og dermed andel av pilar 2 kravet i de konsoliderte selskapene settes av som pilar 2 krav i bankens egen beregning.

DATTERSELSKAP

SpareBank 1 Østfold Akershus har to heleide datterselskaper, Nekor Gårdselskap AS og EiendomsMegler 1 Østfold

og Akershus. Disse selskapene konsolideres regnskapsmessig, men ikke for kapitaldekningsformål.

FELLESKONTROLLERT VIRKSOMHET

SpareBank 1 Østfold Akershus har gjennom eierandeler i de felleskontrollerte virksomhetene SamSpar AS og SamSpar Bankinvest AS innflytelse i følgende selskaper:

SpareBank 1 Gruppen AS

SpareBank 1 Østfold Akershus har indirekte eierskap i SpareBank 1 Gruppen AS via sin eierandel på 15,6 % i SamSpar AS. SamSpar AS eier 19,5 % av SpareBank 1 Gruppen AS.

BNBank ASA

SpareBank 1 Østfold Akershus er medeier i BNBank ASA gjennom sin eierandel i Samarbeidende Sparebanker

Bankinvest AS på 12,6 %. Samarbeidende Sparebanker Bankinvest AS eier 20 % av BN Bank ASA.

Disse selskapene innarbeides regnskapsmessig etter egenkapitalmetoden i konsernregnskapet. I kapitaldekningsberegningen til morbanken gjøres det fradrag for investeringen i disse selskapene i ren kjernekapital gjennom fradrag for ikke vesentlig investering i andre finansinstitusjoner. Fra og med 2018 har banken, i tillegg til utarbeidelse av kapitaldekning på morbankinvå, foretatt forholdsmessig konsolidering av disse selskapene ved utarbeidelse av kapitaldekningen.

Tabellen nedenfor viser forskjellen i konsolideringsgrunnlaget ved konsolidering etter regnskapsreglene og morbankens kapitaldekning:

KONSOLIDERINGSGRUNNLAG

Konsoliderte selskaper	Type	Forretnings- kontor	Eierandel/ stemmeandel	Konsolideringsmetode	
				Regnskaps- formål	Kapitaldeknings-formål
Sparebank 1 Østfold Akershus	Morbank	Moss		Full konsolid.	Ikke konsolid.
EiendomsMegler 1 Østfold og Akershus AS	Datter	Rygge	100 %	Full konsolid.	Ikke konsolid.
Nekor Gårdselskap AS	Datter	Moss	100 %	Full konsolid.	Ikke konsolid.
Våler Park AS	Datter	Moss	100 %	Full konsolid.	Ikke konsolid.
Tilknyttede og felleskontrollerte selskaper					
Selskaper der investeringen er fratrukket i ren kjernekapital:					
Samarbeidende Sparebanker AS					
(Eierandel i SpareBank 1 Gruppen AS)	FKV	Oslo	15,59 %	EK-metode	Ikke konsolid.
Samarbeidende SB Bankinvest 1 AS					
(Eierandel i BN Bank AS)	FKV	Oslo	12,62 %	EK-metode	Forholdsmessig konsolid.
Samarbeidende selskaper					
SpareBank 1 Boligkreditt AS	TFS	Stavanger	4,36 %	Anskaffelseskost	Forholdsmessig konsolid.
SpareBank 1 Næringskreditt AS	TFS	Stavanger	3,86 %	Anskaffelseskost	Forholdsmessig konsolid.
SpareBank 1 Kredittkort AS	TFS	Trondheim	5,28 %	Anskaffelseskost	Forholdsmessig konsolid.
SpareBank 1 Finans Midt-Norge	TFS	Trondheim	4,10 %	Anskaffelseskost	Forholdsmessig konsolid.

FKV = Felleskontrollert virksomhet

TFS = Tilgjengelig for salg

6. REGULATORISK KAPITALDEKNING (PILAR 1)

6.1 Ansvarlig Kapital og kjernekapital

Tabellen nedenfor gir opplysninger om ansvarlig kapital, herunder ren kjernekapital og kjernekapital. Ved beregning gjelder fradrag, tillegg og begrensninger i henhold til kapitalkravforskriftens definisjoner.

Forholdsmessig konsolidering (hele tusen kroner)	31.12.2018	31.12.2017
Ren kjernekapital	2 760 834	-
Kjernekapital	3 049 532	-
Ansvarlig kapital	3 283 838	-
Totalt beregningsgrunnlag	17 103 655	-
Ren kjernekapitaldekning	16,1 %	-
Kjernekapitaldekning	17,8 %	-
Kapitaldekning	19,2 %	-
Uvektet kjernekapitaldekning (Leverage ratio)	8,8 %	-
Morbank (hele tusen kroner)	31.12.2018	31.12.2017
Egenkapitalbevis	1 238 817	1 237 777
Overkursfond	246 531	246 531
Utjevningsfond	1 123 741	931 297
Grunnfondskapital	178 240	165 094
Fond for urealiserte gevinster	8 958	22 418
Sum balanseført egenkapital ex. hybridkapital	2 796 288	2 603 117
Andre immatrielle eiendeler	- 1 715	- 4 656
Justering i ren kjernekapital knyttet til regulatoriske filtre	- 16 540	- 3 409
Gvinster/tap knyttet endring i institusjonens kredittverdighet		
Tilleggsfradrag i ren kjernekapital som institusjonen anser som nødvendige	- 27 605	
Fradrag for ikke vesentlig eierandel i finansiell sektor 1)	- 687 852	- 551 326
Sum ren kjernekapital	2 062 576	2 043 727
Hybridkapital	153 625	153 625
Fradrag for ikke vesentlig eierandel i finansiell sektor	- 3 512	- 60 201
Fondsobligasjonskapital omfattet av overgangsregler	76 000	95 000
Sum kjernekapital	2 288 688	2 232 150
Tilleggskapital	150 000	149 963
Fradrag for ikke vesentlig eierandel i finansiell sektor	- 7 804	- 65 275
Sum ansvarlig kapital	2 430 884	2 316 839
Risikoveid beregningsgrunnlag		
Kreditt- motparts,- og forringelsesrisiko	11 400 504	10 536 217
Operasjonell risiko	1 176 441	1 100 631
CVA-tillegg (motpartsrisiko derivater)	3 444	3 929
Beregningsgrunnlag	12 580 388	11 640 776

6.1 Ansvarlig Kapital og kjernekapital (forts.)

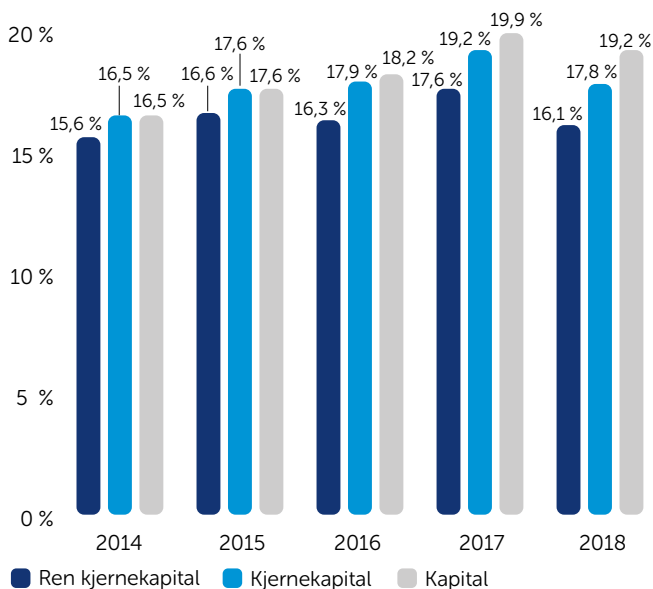
	31.12.2018	31.12.2017
Ren kjernekapitaldekning	16,4 %	17,6 %
Kjernekapitaldekning	18,2 %	19,2 %
Kapitaldekning	19,3 %	19,9 %
Uvektet kjernekapitaldekning (Leverage Ratio)	10,0 %	11,7 %
Bufferkrav		
Bevaringsbuffer (2,5%)	314 510	291 019
Motsyklisk buffer (2%)	251 608	232 816
Systemrisikobuffer (3,0%)	377 412	349 223
Sum bufferkrav til ren kjernekapital	943 529	873 058
Minimumskrav til ren kjernekapital (4,5%)	566 117	523 835
Tilgjengelig ren kjernekapital utover bufferkrav	552 929	646 833

6.2 Kapitalkrav

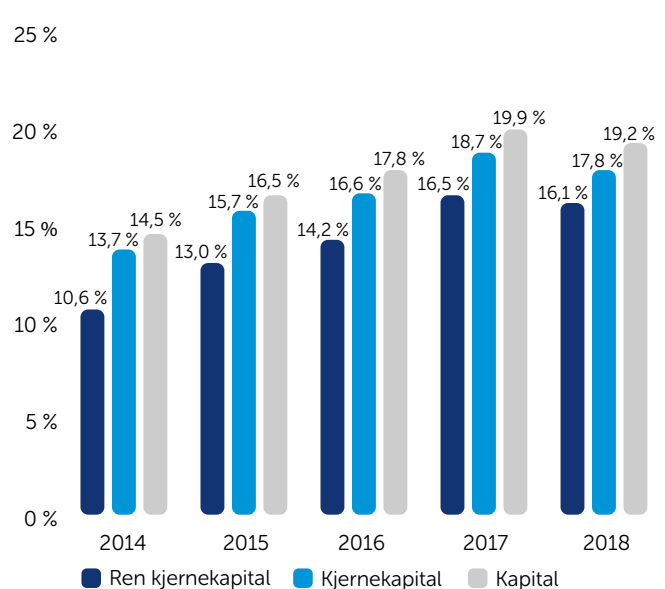
Beløp i hele tusen kroner

	31.12.2018		31.12.2017		31.12.2016	
	kr	%	kr	%	kr	%
Engasjementskategorier						
Stater og sentralbanker						
Lokale og regionale myndigheter	561	0 %	480	0 %	4 067	0 %
Offentlige foretak		0 %		0 %		0 %
Institusjoner	7 274	1 %	4 770	0 %	21 602	2 %
Foretak	378 418	38 %	381 258	38 %	356 163	35 %
Massemarked	49 735	5 %	19 221	2 %	30 810	3 %
Pantesikriet eiendom	410 522	41 %	377 616	38 %	368 063	37 %
Forfalte engasjement	2 228	0 %	1 484	0 %	4 177	0 %
Obligasjoner med fortrinnsrett	9 942	1 %	9 294	1 %	7 227	1 %
Fordring på institusjoner og foretak med kortsiktig rating	19 937		13 888			
Andeler i verdipapirfond	2 762	0 %	1 849	0 %		0 %
Egenkapitalposisjoner	25 549		26 152			
Øvrige engasjementer	5 257	1 %	6 885	1 %	11 524	1 %
Kapitalkrav kreditt- motpart- og forringelsesrisiko	912 185	91 %	842 897	84 %	803 634	80 %
CVA-tillegg(motpartsrisiko derivater)	590	0 %	314	0 %	728	0 %
Kapitalkrav operasjonell risiko	94 115	9 %	88 050	9 %	81 279	8 %
Fradrag i kapitalkrav		0 %		0 %		0 %
Totalt kapitalkrav	1 006 890	100 %	931 262	92 %	885 640	88 %
Rammer knyttet til kapitaldekning						
Pilar 1- minstekrav til kapitaldekning	1 006 890	8 %	931 262	8 %	885 640	8 %
Ren kjernekapital	2 063 751	16,4 %	2 043 726	17,6 %	1 804 114	16,6 %
Kjernekapital	2 289 857	18,2 %	2 232 150	19,2 %	1 979 435	17,6 %
Intern nedre grense for ren kjernekapital	1 824 989	14,5 %	1 687 913	14,5 %	1 549 870	14,0 %
Intern nedre grense for kjernekapital	1 950 850	15,5 %	1 804 320	15,5 %	1 715 928	15,5 %

Utvikling kapitaldekning, kjernekapitaldekning og ren kjernekapitaldekning MED overgangsregler (for morbank 2014-2017 forholdsmessig konsolidert fra og med 2018)

Utvikling kapitaldekning, kjernekapitaldekning og ren kjernekapitaldekning UTEN overgangsregler (for morbank 2014-2017 forholdsmessig konsolidert fra og med 2018)

6.3 Soliditetsmål

Sparebank 1 Østfold Akershus overordnede strategiske mål settes ut fra at de skal underbygge en moderat til lav risikoprofil. Dette innebærer et prinsipp om at soliditet er overordnet alle andre økonomiske mål, herunder krav til lønnsomhet og egenkapitalavkastning.

Konsernets soliditet uttrykkes gjennom den regulatoriske kapitaldekningen og gjennom en intern målsetning basert på en samlet vurdering av underliggende risiko (ICAAP-prosessen). Ved fastsettelse av kapitalnivået skal det tas hensyn til:

- Konsernets strategiske målbilde
- Makrosituasjonen
- Myndighetskrav i forhold til kapitaldekning
- Funding- og egenkapitalmarkedets krav til kapitalnivå
- Risikotoleranse

Det fastsatte kapitalnivået skal sikre at SpareBank 1 Østfold Akershus har en tilstrekkelig kapital til å oppfylle offentlig pålagte myndighetskrav i forhold til kapitaldekning, og interne mål til kapital i forhold til underliggende risiko i virksomheten (ICAAP)

SpareBank 1 Østfold Akershus er definert som en ikke systemkritisk bank og benytter standardmetoden i sin kapitaldekningsberegning. Banken må, som en standardmetodebank, tilpasse seg følgende regulatoriske nivå på kapitaldekning med en motsyklisk buffer på 2,0 pp (i parentes fremkommer regulatorisk nivå med maksimal motsyklisk buffer på 2,5 pp):

• Ren kjernekapitaldekning:	12,0 % (12,5 %)
• Kjernekapitaldekning:	13,5 % (14,0 %)
• Kapitaldekning:	15,5 % (16,0 %)

Styret har vedtatt at konsernet skal tilpasse seg følgende kapitalnivå:

• Ren kjernekapitaldekning:	14,5 %
• Kjernekapitaldekning:	15,5 %
• Kapitaldekning:	17,5 %

Konsernet venter på en endelig tilbakemelding fra Finanstilsynet knyttet til Pilar 2 tillegg. Så langt har Finanstilsynet beregnet et foreløpig Pilar 2 tillegg på 2,2 %. Dette er vesentlig over hva konsernet selv beregner ved utgangen av 2018. Kapitalmålene vil vurderes på nytt når Finanstilsynet kommer med et endelig Pilar 2 krav på banken.

Styret ønsker å følge utviklingen i kapital situasjonen hos konkurrentbankene i Norge og Norden løpende. Banken ønsker ikke å skille seg negativt ut fra konkurrentene på dette området selv om bankens egen kapitalbehovsberegning ut fra risiko tilsier at banken kan legge seg på et lavere nivå. Revurdering av rammer og målsetninger for kapitalnivå vil løpende være et aktuelt tema for bankens styre.

For å sikre fleksibilitet i forhold til å styrke kapitaldekningen vil administrasjonen og styret sørge for at det til enhver tid foreligger fullmakt fra Representantskapet til å hente inn fondsobligasjoner og/eller ansvarlig lån. Innværende år er fullmakten benyttet både til å hente inn fondsobligasjon og ansvarlig lån. Fullmakten vil fornyes i Representantskapsmøte i 2019.

6.4 Beregningsmetode for kapitaldekning

SpareBank 1 Østfold Akershus benytter standardmetoden ved beregning av minimumskravet til ansvarlig kapital for kredittrisiko. Metoden baserer seg i stor grad på gitte standarder i vurderingen av kredittrisiko.

For markedsrisiko og operasjonell risiko benytter banken henholdsvis standardmetoden og basismetoden for beregning av minimumskravet til ansvarlig kapital.

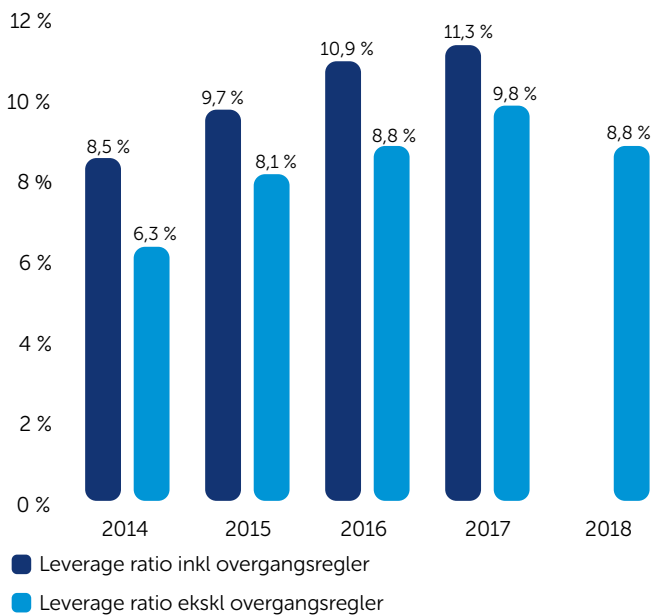
6.5 Leverage ratio (LR) – uvektet kjernekapitalandel

I CRD IV ble det også innført et ikke risikobasert kapitalkrav, Leverage ratio/Uvektet kjernekapitalandel. Foretakene skal til enhver tid ha en uvektet kjernekapitaldekning som utgjør minst 3 % av institusjonens eksponering. I tillegg må alle banker ha en uvektet kjernekapitaldekningsbuffer som utgjør minst 2 % av institusjonens eksponering.

Minimumsnivå for SpareBank 1 Østfold Akershus er dermed 5 %, styret har imidlertid fastsatt en nedre grense på uvektet kjernekapitaldekning på 6 %.

SpareBank 1 Østfold Akershus har ved utgangen av 2018 en uvektet kjernekapitalandel på 8,8%.

Utviklingen i leverage ratio med og uten overgangsregler følger av tabellen nedenfor (for morbank t.o.m 2017, forholdsmessig konsolidert f.o.m 2018):

7. ØKONOMISK KAPITAL (PILAR 2)

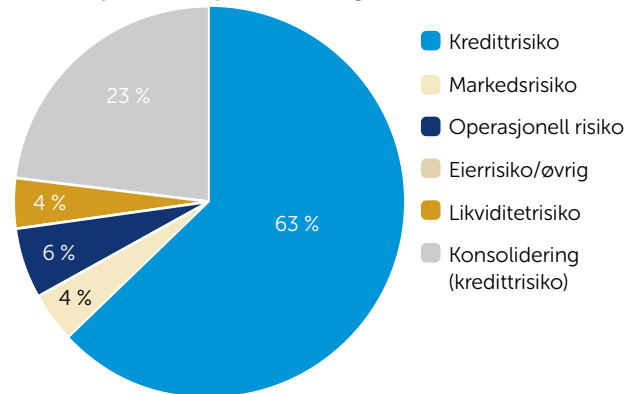
7.1 Beregning av kapitalbehov

Risikojustert kapital beskriver hvor mye kapital konsernet mener det trenger for å dekke den faktiske risikoen konsernet har påtatt seg. Ettersom det er umulig å gardere seg mot alle mulige tap, har konsernet fastsatt at den risikojusterte kapitalen skal dekke 99,9 prosent av mulige uventede tap i løpet av de neste 12 måneder.

Det er lagt til grunn regulatoriske metoder for beregning av risikojustert kapital under pilar 1 og pilar 2.

Diagrammet viser fordeling av risikojustert kapital per 31.12.18. Den største risikokategorien er kredittrisiko som står for 86 % (kredittrisiko og konsolidering) av det totale risikobildet. I kredittrisiko inngår foruten ordinær kredittrisiko også konsentrasjonsrisiko. Markedsrisiko utgjør 4 %, operasjonell risiko 6 % og eierrisiko 4 %.

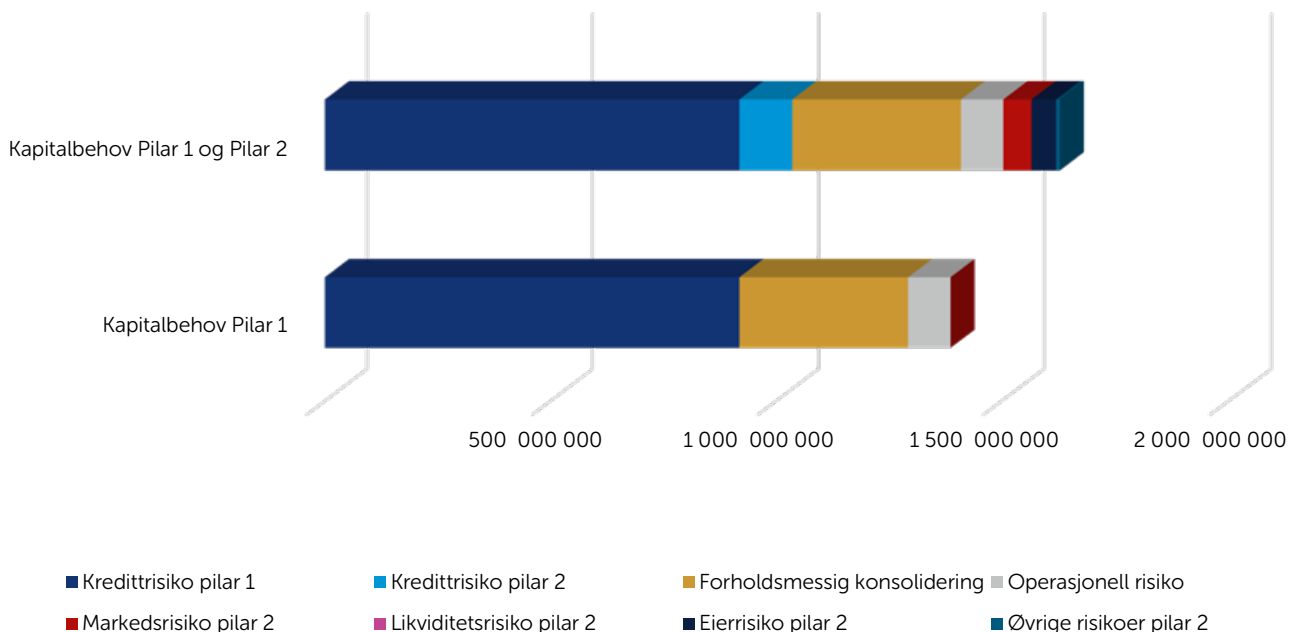
Andel kapitalbehov per risikokategori

7.2 Sammenligning av regulatorisk og økonomisk kapitalbehov

Det er en målsetning å sikre at konsernet har tilstrekkelig kapital til å oppfylle myndighetskrav i forhold til kapitaldekningsreglene med god margin, samt ivareta vernet av konsernets egenkapitalbevisiere og långivere.

Figuren nedenfor viser en sammenligning av kapitalbehovsberegningen gjennomført ved utgangen av 2018 for Pilar 1 og Pilar 2 for SpareBank 1 Østfold Akershus.

Hovedforskjellene mellom kapitalkrav etter Pilar 1 og Pilar 2 er beskrevet nedenfor.

KREDITTRISIKO:

Under Pilar 1 beregnes kredittrisiko etter standardmetoden, mens den beregnes etter modeller fastsatt av Finanstilsynet under Pilar 2.

Interne modeller som benyttes til rangering av kredittrisiko er basert på PD-modell (misligholdssannsynlighet) for den enkelte motpart.

Modell benyttet til beregning av pilar 2 er en mer risikosensitiv tilnæringsmetode. Dette medfører økt behov for økonomisk kapital ved høyere konsentrasjon, økt kredittrisiko (høyere PD nivå) og lavere kapitalbehov hvis kredittrisikoen reduseres.

Konsentrasjonsrisiko: Ved beregning av økonomisk kapital tas hensyn til konsentrasjonsrisiko relatert til bransje og størrelse på engasjement. Dette er elementer som det ikke tas hensyn til direkte i standardmetoden under pilar 1.

MARKEDSRISIKO OG LIKVIDITETSRISIKO

Kapitalbehov knyttet til markedsrisiko avsettes i Pilar 2 med basis i internt vedtatt rammer. Modellen som benyttes er fastsatt av Finanstilsynet. For likviditetsrisiko avsettes det økonomisk kapital i forhold til merkostnad på refinansiering banken erfaringsmessig må kunne påregne i en krisesituasjon.

EIERRISIKO:

Det beregnes økonomisk kapital (Pilar 2) for eierrisikoen konsernet har via direkte og indirekte eierposisjoner i de ulike allianseselskapene. Selskapene konsolideres i kapitaldekningsberegningen og kapitalbehov beregnes etter eierandeler i selskapene i pilar 2.

ANDRE RISIKOER:

Operasjonell risiko beregnes etter samme metode for Pilar 1 og Pilar 2. For øvrige risikoer beregnes kapitalbehov kun under Pilar 2, da disse risikoene ikke inngår i beregning av minimumskravet i Pilar 1.

SpareBank Østfold · Akershus

Postboks 130, 1501 Moss
Kongensgate 21, 1530 Moss
(fra 18. mars 2019: Varnaveien 43E, 1526 Moss)
Telefon: 915 057 00
Email: epost@sparebank1.no
www.sparebank1.no/ostfold-akershus

Vedlegg 1

Skjema for offentliggjøring av sammensetningen av ansvarlig kapital for perioden 2016-2019 Sparebank 1 Østfold Akershus		
Ren kjernekapital: Instrumenter og opptjent kapital		(A) Beløp på datoen for offentliggjøring
1	Kapitalinstrumenter og tilhørende overkursfond	1 479 404
	herav: Innbetalt egenkapitalbeviskapital	1 238 856
	herav: Overkursfond	240 588
	herav: instrumenttype 3	
2	Opptjent egenkapital i form av tidligere års tilbakeholdte resultater	1 149 783
3	Akkumulerte andre inntekter og kostnader og andre fond o.l.	9 314
3a	Avsetning for generell bankrisiko	
4	Rene kjernekapitalinstrumenter omfattet av overgangsbestemmelser	
4a	Statlige innskudd av ren kjernekapital omfattet av overgangsbestemmelser	
5	Minoritetsinteresser	
5a	Revidert delårsoverskudd fratrukket påregnelig skatt mv. og utbytte	206 510
6	Ren kjernekapital før regulatoriske justeringer	2 844 582
Ren kjernekapital: Regulatoriske justeringer		
7	Verdijusteringer som følge av kravene om forsvarlig verdsettelse (negativt beløp)	-18 710
8	Immaterielle eiendeler redusert med utsatt skatt (negativt beløp)	-6 911
9	Tomt felt i EØS	
10	Utsatt skattefordel som ikke skyldes midlertidige forskjeller redusert med utsatt skatt som kan motregnes (negativt beløp)	0
11	Verdiendringer på sikringsinstrumenter ved kontantstrømsikring	1 449
12	Positive verdier av justert forventet tap etter kapitalkravsforskriften § 15-7 (tas inn som negativt beløp)	-18 615
13	Økning i egenkapitalen knyttet til fremtidig inntekt grunnet verdipapiriserte eiendeler (negativt beløp)	0
14	Gevinster eller tap på gjeld målt til virkelig verdi som skyldes endringer i egen kredittverdighet	0
15	Overfinansiering av pensjonsforpliktelser (negativt beløp)	0
16	Direkte, indirekte og syntetiske beholdninger av egne rene kjernekapitalinstrumenter (negativt beløp)	0
17	Beholdning av ren kjernekapital i annet selskap i finansiell sektor som har en gjensidig investering av ansvarlig kapital (negativt beløp)	0
18	Direkte, indirekte og syntetiske beholdninger av ren kjernekapital i andre selskaper i finansiell sektor der institusjonen ikke har en vesentlig investering. Beløp som overstiger grensen på 10 %, regnet etter fradrag som er tillatt for korte posisjoner (negativt beløp)	-13 356
19	Direkte, indirekte og syntetiske beholdninger av ren kjernekapital i andre selskaper i finansiell sektor der institusjonen har vesentlige investeringer som samlet overstiger grensen på 10 %. Beløp regnet etter fradrag som er tillatt for korte posisjoner (negativt beløp)	0
20	Tomt felt i EØS	0
20a	Poster som alternativt kan få 1250 % risikovekt (negativt beløp),	0
		0
20b	herav: kvalifiserte eiendeler i selskap utenfor finansiell sektor (negativt beløp)	0
20c	herav: verdipapiriseringsposisjoner (negativt beløp)	0
20d	herav: motpartsrisiko for transaksjoner som ikke er avsluttet (negativt beløp)	0
21	Utsatt skattefordel som skyldes midlertidige forskjeller og som overstiger unntaksgrensen på 10 %, redusert med utsatt skatt som kan motregnes (negativt beløp)	0
22	Beløp som overstiger unntaksgrensen på 17,65 % (negativt beløp)	

Vedlegg 1 (forts.)

Skjema for offentliggjøring av sammensetningen av ansvarlig kapital for perioden 2016-2019 Sparebank 1 Østfold Akershus		
Ren kjernekapital: Instrumenter og opptjent kapital		(A) Beløp på datoen for offentliggjøring
23	herav: direkte, indirekte og syntetiske beholdninger av ren kjernekapital i andre selskaper i finansiell sektor der institusjonen har en vesentlig investering (negativt beløp)	
24	Tomt felt i EØS	
25	herav: utsatt skattefordel som skyldes midlertidige forskjeller (negativt beløp)	
25a	Akkumulert underskudd i inneværende regnskapsår (negativt beløp)	
25b	Påregnelig skatt relatert til rene kjernekapitalposter (negativt beløp)	
26	Justeringer i ren kjernekapital som følge av overgangsbestemmelser	
26a	Overgangsbestemmelser for regulatoriske filtre relaterte til urealiserte gevinster og tap herav: filter for urealisert tap 1 herav: filter for urealisert tap 2 herav: filter for urealisert gevinst 1 (negativt beløp) herav: filter for urealisert gevinst 2 (negativt beløp)	
26b	Beløp som skal trekkes fra eller legges til ren kjernekapital som følge av overgangsbestemmelser for andre filtre og fradrag herav: ...	
27	Overskytende fradrag i annen godkjent kjernekapital (negativt beløp)	-27 605 0
28	Sum regulatoriske justeringer i ren kjernekapital	-83 748
29	Ren kjernekapital	2 760 834
Annen godkjent kjernekapital: Instrumenter		
30	Kapitalinstrumenter og tilhørende overkursfond	212 697
31	herav: klassifisert som egenkapital etter gjeldende regnskapsstandard	212 705
32	herav: klassifisert som gjeld etter gjeldende regnskapsstandard	0
33	Fondsobligasjonskapital omfattet av overgangsbestemmelser Statlige innskudd av fondsobligasjonskapital omfattet av overgangsbestemmelser	76 000 0
34	Fondsobligasjonskapital utstedt av datterselskaper til tredjeparter som kan medregnes i annen godkjent kjernekapital	
35	herav: instrumenter omfattet av overgangsbestemmelser	
36	Annen godkjent kjernekapital før regulatoriske justeringer	288 697
Annen godkjent kjernekapital: Regulatoriske justeringer		
37	Direkte, indirekte og syntetiske beholdninger av egen fondsobligasjonskapital (negativt beløp)	0
38	Beholdning av annen godkjent kjernekapital i annet selskap i finansiell sektor som har en gjensidig investering av ansvarlig kapital (negativt beløp)	0
39	Direkte, indirekte og syntetiske beholdninger av fondsobligasjonskapital i andre selskaper i finansiell sektor der institusjonen ikke har en vesentlig investering. Beløp som overstiger grensen på 10 %, regnet etter fradrag som er tillatt for korte posisjoner (negativt beløp)	0
40	Direkte, indirekte og syntetiske beholdninger av fondsobligasjonskapital i andre selskaper i finansiell sektor der institusjonen har en vesentlig investering. Beløp regnet etter fradrag som er tillatt for korte posisjoner (negativt beløp)	0

Vedlegg 1 (forts.)

Skjema for offentliggjøring av sammensetningen av ansvarlig kapital for perioden 2016-2019 Sparebank 1 Østfold Akershus		
Ren kjernekapital: Instrumenter og opptjent kapital		(A) Beløp på datoen for offentliggjøring
41	Justeringer i annen godkjent kjernekapital som følge av overgangsbestemmelser	0
41a	Fradrag som skal gjøres i annen godkjent kjernekapital, i stedet for ren kjernekapital, som følge av overgangsbestemmelser (negativt beløp)	0
	herav: ...	0
41b	Fradrag som skal gjøres i annen godkjent kjernekapital, i stedet for tilleggskapital, som følge av overgangsbestemmelser (negativt beløp)	0
	herav: ...	0
41c	Beløp som skal trekkes fra eller legges til annen godkjent kjernekapital som følge av overgangsbestemmelser for andre filtre og fradrag	0
	herav: filter for urealisert tap	0
	herav: filter for urealisert gevinst (negativt beløp)	0
	herav: ...	0
42	Overskytende fradrag i tilleggskapital (negativt beløp)	0
43	Sum regulatoriske justeringer i annen godkjent	0
44	Annen godkjent kjernekapital	288 697
45	Kjernekapital	3 049 532
Tilleggskapital: instrumenter og avsetninger		
46	Kapitalinstrumenter og tilhørende overkursfond	234 306
47	Tilleggskapital omfattet av overgangsbestemmelser	0
	Statlige innskudd av tilleggskapital omfattet av overgangsbestemmelser	0
48	Ansvarlig lånekapital utstedt av datterselskaper til tredjeparter som kan medregnes i tilleggskapitalen	0
49	herav: instrumenter omfattet av overgangsbestemmelser	0
50	Tallverdien av negative verdier av justert forventet tap	0
51	Tilleggskapital før regulatoriske justeringer	234 306
Tilleggskapital: Regulatoriske justeringer		
52	Direkte, indirekte og syntetiske beholdninger av egen ansvarlig lånekapital (negativt beløp)	0
53	Beholdning av tilleggskapital i annet selskap i finansiell sektor som har en gjensidig investering av ansvarlig kapital (negativt beløp)	0
54	Direkte, indirekte og syntetiske beholdninger av ansvarlig lånekapital i andre selskaper i finansiell sektor der institusjonen ikke har en vesentlig investering. Beløp som overstiger grensen på 10 %, regnet etter fradrag som er tillatt for korte posisjoner (negativt beløp)	0
54a	herav: nye beholdninger som ikke omfattes av overgangsbestemmelser	0
54b	herav: beholdninger fra før 1. januar 2013 omfattet av overgangsbestemmelser	0
55	Direkte, indirekte og syntetiske beholdninger av ansvarlig lånekapital i andre selskaper i finansiell sektor der institusjonen har en vesentlig investering. Beløp regnet etter fradrag som er tillatt for korte posisjoner (negativt beløp)	0

Vedlegg 1 (forts.)

Skjema for offentliggjøring av sammensetningen av ansvarlig kapital for perioden 2016-2019 Sparebank 1 Østfold Akershus		
Ren kjernekapital: Instrumenter og opptjent kapital		(A) Beløp på datoen for offentliggjøring
56	Justeringer i tilleggskapital som følge av overgangsbestemmelser (negativt beløp)	0
56a	Fradrag som skal gjøres i tilleggskapital, i stedet for annen godkjent kjernekapital, som følge av overgangsbestemmelser (negativt beløp) herav: ...	0 0
56b	Fradrag som skal gjøres i tilleggskapital, i stedet for annen godkjent kjernekapital, som følge av overgangsbestemmelser (negativt beløp) herav: ...	0 0
56c	Beløp som skal trekkes fra eller legges til tilleggskapitalen som følge av overgangsbestemmelser for filtre og andre fradrag herav: filter for urealisert tap herav: filter for urealisert gevinst herav:...	0 0 0
57	Sum regulatoriske justeringer i tilleggskapital	0
58	Tilleggskapital	234 306
59	Ansvarlig kapital	3 283 838
59a	Økning i beregningsgrunnlaget som følge av overgangsbestemmelser herav: beløp som ikke er trukket fra ren kjernekapital herav: beløp som ikke er trukket fra annen godkjent kjernekapital herav: beløp som ikke er trukket fra tilleggskapital	
60	Beregningsgrunnlag	17 103 529
Kapitaldekning og buffere		
61	Ren kjernekapitaldekning	16,1 %
62	Kjernekapitaldekning	17,8 %
63	Kapitaldekning	19,2 %
64	Kombinert bufferkrav som prosent av beregningsgrunnlaget	1 282 765
65	herav: bevaringsbuffer	427 588
66	herav: motsyklisk buffer	342 071
67	herav: systemrisikobuffer	513 106
67a	herav: buffer for andre systemviktige institusjoner (O-SII-buffer)	
68	Ren kjernekapital tilgjengelig for oppfyllelse av bufferkrav	1 991 175
69	Ikke relevant etter EØS-regler	
70	Ikke relevant etter EØS-regler	
71	Ikke relevant etter EØS-regler	
Kapitaldekning og buffere		
72	Beholdninger av ansvarlig kapital i andre selskaper i finansiell sektor der institusjonen har en ikke vesentlig investering, som samlet er under grensen på 10 %. Beløp regnet etter fradrag som er tillatt for korte posisjoner.	293 525
73	Beholdninger av ren kjernekapital i andre selskaper i finansiell sektor der institusjonen har en vesentlig investering, som samlet er under grensen på 10 %. Beløp regnet etter fradrag som er tillatt for korte posisjoner.	
74	Tomt felt i EØS	
75	Utsatt skattefordel som skyldes midlertidige forskjeller redusert med utsatt skatt som kan motregnes, som er under grensen på 10 %.	

Vedlegg 1 (forts.)

Skjema for offentliggjøring av sammensetningen av ansvarlig kapital for perioden 2016-2019 Sparebank 1 Østfold Akershus		
Ren kjernekapital: Instrumenter og opptjent kapital		(A) Beløp på datoen for offentliggjøring
Grenser for medregning av avsetninger i tilleggskapitalen		
76	Generelle kredittrisikoreserver	
77	Grense for medregning av generelle kredittrisikoreserver i tilleggskapitalen	
78	Tallverdien av negative verdier av justert forventet tap	
79	Grense for medregning i tilleggskapitalen av overskytende regnskapsmessige nedskrivninger	
Kapitalinstrumenter omfattet av overgangsbestemmelser		
80	Grense for medregning av rene kjernekapitalinstrumenter omfattet av overgangsbestemmelser	
81	Overskytende ren kjernekapital omfattet av overgangsbestemmelser	
82	Grense for medregning av fondsobligasjonskapital omfattet av overgangsbestemmelser	76 000
83	Overskytende fondsobligasjonskapital omfattet av overgangsbestemmelser	
84	Grense for medregning av ansvarlig lånekapital omfattet av overgangsbestemmelser	
85	Overskytende ansvarlig lånekapital omfattet av overgangsbestemmelser	

Vedlegg 2

Skjema for offentliggjøring av de viktigste avtalevilkårene for kapitalinstrumenter Sparebank 1 Østfold Akershus					
1	Utsteder	SpareBank 1 Østfold Akershus	SpareBank 1 Østfold Akershus	SpareBank 1 Østfold Akershus	SpareBank 1 Østfold Akershus
2	Entydig identifikasjonskode (f.eks. CUSIP, ISIN eller Bloombergs identifikasjonskode for rettede emisjoner)	NO0010536626	NO0010537517	NO0010831894	NO0010821481
3	Gjeldende lovgivning for instrumentet	Sparebankloven § 2, 2. ledd	Sparebankloven § 2, 2. ledd	Sparebankloven § 2, 2. ledd	Sparebankloven § 2, 2. ledd
	Behandling etter kapitalregelverket	Forskrift om beregning av ansvarlig kapital. For-1990-06-01-435, § 15 Annen godkjent kjernekapital	Forskrift om beregning av ansvarlig kapital. For-1990-06-01-435, § 15 Annen godkjent kjernekapital	Forskrift om beregning av ansvarlig kapital. For-1990-06-01-435, § 15 Annen godkjent kjernekapital	Forskrift om beregning av ansvarlig kapital. For-1990-06-01-435, § 1 Annen godkjent Tilleggskapital
4	Regler som gjelder i overgangsperioden	Annen godkjent kjernekapital	Annen godkjent kjernekapital	Annen godkjent kjernekapital	Tilleggskapital
5	Regler som gjelder etter overgangsperioden	Annen godkjent kjernekapital	Annen godkjent kjernekapital	Annen godkjent kjernekapital	Tilleggskapital
6	Medregning på selskaps- eller (del) konsolidert nivå, selskaps- og (del) konsolidert nivå	Selskapsnivå	Selskapsnivå	Selskapsnivå	Selskapsnivå
7	Instrumenttype (typer skal spesifiseres for hver jurisdiksjon)	Fondsobligasjonskapital	Fondsobligasjonskapital	Fondsobligasjonskapital	Ansvarlig lånekapital
8	Beløp som inngår i ansvarlig kapital (i millioner NOK fra seneste rapporteringsdato)	130 000 000	25 000 000	150 000 000	150 000 000
9	Instrumentets nominelle verdi	130 000 000	25 000 000	150 000 000	150 000 000
9a	Emisjonskurs	100	100	100	100
9b	Innløsningskurs	100	100	100	100
10	Regnskapsmessig klassifisering	Sikringsbokføring	Sikringsbokføring	Egenkapital/ Amortisert kost	Amortisert kost
11	Opprinnelig utstedelsesdato	23.09.2009	25.09.2009	12.09.2018	25.04.2018
12	Evigvarende eller tidsbegrenset	Evigvarende	Evigvarende	Evigvarende	Tidsbegrenset
13	Opprinnelig forfallsdato	Ingen forfallsdato	Ingen forfallsdato	Ingen forfallsdato	25.04.2028
14	Innløsningsrett for utsteder forutsatt samtykke fra Finanstilsynet	Ja	Ja	Ja	Ja
15	Dato for innløsningsrett, eventuell betinget innløsningsrett og innløsningsbeløp	23.09.2019	25.09.2019	12.09.2023	29.05.2018
16	Datoer for eventuell etterfølgende innløsningsrett	23.12, 23.03, 23.06, 23.09 hvert år	25.12, 25.03, 25.06, 25.09 hvert år	12.03, 12.06, 12.09, 12.12 hvert år	25.01, 25.04, 25.07, 25.10 hvert år
	Renter/utbytte	Renter	Renter	Renter	Renter
17	Fast eller flytende rente/utbytte	Fast	Fast	FRN	FRN
18	Rentesats og eventuell tilknyttet referanserente	11 % p.a fom. Emisjonsdato til calldato i september 2019. Deretter referanserente + margin (7,5 pp)	10,5 % p.a fom. Emisjonsdato til calldato i september 2019. Deretter referanserente + margin (7,25 pp)	3 mnd Nibor + 3,60 prosentpoeng p.a	3 mnd Nibor + 1,45 prosentpoeng p.a

Vedlegg 2 (forts.)

Skjema for offentliggjøring av de viktigste avtalevilkårene for kapitalinstrumenter Sparebank 1 Østfold Akershus					
1	Utsteder	SpareBank 1 Østfold Akershus	SpareBank 1 Østfold Akershus	SpareBank 1 Østfold Akershus	SpareBank 1 Østfold Akershus
19	Vilkår om at det ikke kan betales utbytte hvis det ikke er betalt rente på instrumentet («dividend stopper»)	Nei	Nei	Nei	Nei
20a	Full fleksibilitet, delvis fleksibilitet eller pliktig (med hensyn til tidspunkt)	delvis	delvis	delvis	delvis
20b	Full fleksibilitet, delvis fleksibilitet eller pliktig (med hensyn til beløp)	delvis	delvis	delvis	delvis
21	Vilkår om renteøkning eller annet incitament til innfrielse	Nei	Nei	Nei	Nei
22	Ikke-kumulativ eller kumulativ	ikke kumulativ	ikke kumulativ	ikke kumulativ	ikke kumulativ
	Konvertering/nedskrivning	N/A			
23	Konvertibel eller ikke konvertibel	Ikke koveertibel	Ikke koveertibel	Ikke koveertibel	Ikke koveertibel
24	Hvis konvertibel, nivå(er) som utløser konvertering	N/A	N/A	N/A	N/A
25	Hvis konvertibel, hel eller delvis	N/A	N/A	N/A	N/A
26	Hvis konvertibel, konverteringskurs	N/A	N/A	N/A	N/A
27	Hvis konvertibel, pliktig eller valgfri	N/A	N/A	N/A	N/A
28	Hvis konvertibel, oppgi instrumenttypen det konverteres til	N/A	N/A	N/A	N/A
29	Hvis konvertibel, oppgi utsteder av instrumentene det konverteres til	N/A	N/A	N/A	N/A
30	Vilkår om nedskrivning	N/A	N/A	N/A	N/A
31	Hvis nedskrivning, nivå som utløser nedskrivning	Kapitaldekningen pga tap eller underskudd ved løpende drift faller under 8 % eller Utsteders kjernekapital faller under 5 %	Kapitaldekningen pga tap eller underskudd ved løpende drift faller under 8 % eller Utsteders kjernekapital faller under 5 %	Hvis utsteders Kapitaldeknig faller under 5,125 %	Hvis utsteders Kapitaldeknig faller under de til enhver gjeldende minstekrav
32	Hvis nedskrivning, hel eller delvis	Hel eller delvis	Hel eller delvis	Hel eller delvis	Hel eller delvis
33	Hvis nedskrivning, med endelig virkning eller midlertidig	Midlertidig	Midlertidig	Midlertidig	Midlertidig
34	Hvis midlertidig nedskrivning, beskrivelse av oppskrivningsmekanismen	Etter nedskrivning av obligasjonene kan utsteder skrive opp obligasjonene og betale obligasjonsrente iht enhver tid gjeldene regler	Etter nedskrivning av obligasjonene kan utsteder skrive opp obligasjonene og betale obligasjonsrente iht enhver tid gjeldene regler	Etter nedskrivning av obligasjonene kan utsteder skrive opp obligasjonene og betale obligasjonsrente iht enhver tid gjeldene regler	Etter nedskrivning av obligasjonene kan utsteder skrive opp obligasjonene og betale obligasjonsrente iht enhver tid gjeldene regler
35	Prioritetsrekkefølge ved avvikling (oppgi instrumenttypen som har nærmeste bedre prioritet)	Ansvarlg lånekapital	Ansvarlg lånekapital	Ansvarlg lånekapital	Ansvarlg lånekapital
36	Vilkår som gjør at instrumentet ikke kan medregnes etter overgangsperioden	Nei	Nei	Nei	Nei
37	Hvis ja, spesifiser hvilke vilkår som ikke oppfyller nye krav	N/A	N/A	N/A	N/A

Vedlegg 3

Beregning av uvektet kjernekapitalandel (Leverage ratio)	31.12.2018
Gjenkjøpsavtaler m.v. jf. CRR 429 (5)(d) og (8)	0
Gjenkjøpsavtaler m.v.: Fremtidig eksponering for motpartsrisiko jf. CRR 429b (1)	0
Ved unntagelse av rad 020 (CRR 429b (1)). Gjenkjøpsavtaler m.v.: Fremtidig verdi jf. CRR (429b (4) og (222)	0
Gjenkjøpsavtaler m.v.: motpartsrisiko for agenttransaksjoner jf. CRR 429b (6)(a)	0
(-) CCP-element av kundeclearede engasjementer i form av gjenkjøpsavtaler m.v.	0
Derivater: Markedsverdi	402 643
(-) Mottatt godkjent løpende margin i form av kontanter som motregnes mot endring i markedsverdi	0
(-) CCP-element av kundeclearede engasjementer i form av eksponeringer i derivater (markedsverdi)	0
Derivater: Fremtidig eksponering ved bruk av markedsverdimetoden	0
(-) CCP-element av kundeclearede engasjementer i form av eksponeringer i derivater (Potensiell fremtidig eksponering)	0
Derivater: Opprinnelig engasjementsmetoden	0
(-) CCP-element av kundeclearede engasjementer i form av eksponeringer i derivater (Opprinnelig engasjementsverdi)	0
Maksimal nominell verdi av utstedte kredittderivater	0
(-) Kjøpte kredittderivater som anerkjennes for motregning for utstedte kredittderivater	0
Poster utenom balansen med 10 % konverteringsfaktor etter standardmetoden	92 517
Poster utenom balansen med 20 % konverteringsfaktor etter standardmetoden	93 513
Poster utenom balansen med 50 % konverteringsfaktor etter standardmetoden	1 320 802
Poster utenom balansen med 100 % konverteringsfaktor etter standardmetoden	8 910
Øvrige eiendeler	33 457 909
Brutto avgitt sikkerhetsstillelse i forbindelse med derivatkontrakter	0
(-) Fordringer for løpende margin i form av kontanter utbetalt i derivattransaksjoner	0
(-) CCP-element av kundeclearede engasjementer i form av eksponeringer i derivater (startmargin)	0
Justeringer for bokførte salgstransaksjoner av gjenkjøpsavtaler mv.	0
(-) Forvaltede eiendeler	0
(-) Beløp i samsvar med artikkel 429 (7) i CRR for konserinterne engasjementer (solo nivå)	0
(-) Eksponering i samsvar med artikkel 429 (14) i CRR	0
(-) Regulatoriske justeringer i kjernekapital	-706 072
(-) Regulatoriske justeringer i kjernekapital etter overgangsregler	-706 072
Totalt eksponeringsbeløp	34 670 221
Totalt eksponeringsbeløp etter overgangsregler	34 670 221
Kapital	
Kjernekapital	2 973 427
Kjernekapital etter overgangsregler	3 049 427
Uvektet kjernekapitalandel	
Uvektet kjernekapitalandel	8,58 %
Uvektet kjernekapitalandel etter overgangsregler	8,80 %